

Občina
Gorenja vas -
Poljane

Podblegaške novice

letnik XXIV | številka 8
oktober 2020

GLASILO OBČINE GORENJA VAS - POLJANE

STRAN 4

Varnejši v primeru
novih poplav

STRAN 7

Za investicije slabe
štiri milijone in pol
evrov

STRAN 10

Odslej bistveno
boljši pogoji za delo

STRAN 14

Podobe z Loškega

STRAN 22

V domači
pekarni ima delo
cela družina

Iz županovega dnevnika

- ▶ **22. 9. I Sestanek z DRSI** o projektih na našem območju. V krožišču Poljane se začnejo dela, za cesto Lučine–Suhi dol je v postopku odkup potrebnih zemljišč, za odcep Gor. Dobrava–Todraž je zaključena parcelacija za potrebna zemljišča in v pripravi so pogodbe za odkup. Za glavni most v Gorenji vasi bo v začetku leta objavljen razpis za izvajalca del.
- ▶ **22. 9. I Sestanek s predstavniki podjetja Spar**, pogovarjali smo se o možnosti trgovine v Poljanah.
- ▶ **24. 9. I Ogled delovišča z direktorjem GGD** v Gorenji Žetini, kjer se izvajajo obsežna dela sanacije ceste, ki so znotraj časovnega načrta
- ▶ **25. 9. I Na Dvorcu Visoko smo** jesensko ponudbo popestrili z buhteljni in terjakom.
- ▶ **29. 9. I Prvi sestanek na temo projektiranja** ceste Gorenja vas–Hotavljje z izvajalcem PNG. Podal sem usmeritev, da se v večjem delu drži obstoječe trase in da se obe vasi poveže tudi s pločnikom.
- ▶ **1. 10. I V Cerknem na praznovanju** občinskega praznika naših sosedov
- ▶ **4. 10. I Na predstavitvi knjige Priden** bodi in delaj pri Koconu v Suhem Dolu
- ▶ **6. 10. I Na pogostitev sem povabil marljive** prostovoljce, ki so čez poletje urejali bajer pri Topličarju.
- ▶ **10. 10. I Na Visokem smo se po natanko petih letih** srečali akterji prireditve ob največjem točilnem pultu in sklenili, da bomo podobno zgodbo še izvedli.
- ▶ **12. 10. I Z županom iz Cerknega** sva imela sestanek na temo nove cestne povezave Hotavljje–Cerkno kot 4. razvojne osi. Podobno kot pri obvoznici Gorenja vas sva ponudila sodelovanje za hitrejšo napredovanje projekta s tem, da občini prevzameta izdelavo prostorskega načrta skupnega pomena.
- ▶ **14. 10. I Imeli smo investicijski nadzor** s strani Sektorja za zmanjševanje posledic naravnih nesreč – MOP na sanaciji ceste Hlevišje–Žetina. Ugotovljeno je bilo, da dela napredujejo skladno s pogodbo.

Vsebina

Nova pridobitev na Visokem.....	3
Babica in Dedek na Škofjeloškem že dvajset let.....	5
Brez zabojnikov za mešano embalažo	8
Spomini na leto 1920	9
Dotik rožnatega meseca	10
Trgovina na Sovodnju z novo podobo.....	11
V jesen in zimo z zdravilnim terjakom	15
Dislocirani oddelek v Sokolskem domu.....	18
Sejem alpsko-jadranske kuhinje.....	19
Suhi Dol skozi folklorne pripovedi	21
Sto let od podpisa pogodbe v Rapallu	23
Dvajset let Društva za razvoj podeželja Resje	24
Znanje že prenaša na svoji hčeri.....	25
Premagali Logično pošast	26
Slovenci smo veliki potrošniki plastičnih sveč.....	29

Naslednja številka: 20. november 2020

Svoje prispevke za naslednjo številko Podblegaških novic pošljite do 4. novembra 2020 po elektronski pošti na naslov: mateja.rant@g-glas.si. Informacije o prireditvah, ki jih organizirate, pošljite na naslov: zavod@poljanskadolina.com. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

Stik z županom

Župan je dosegljiv za vaša vprašanja, predloge in mnenja vsak torek med 15. in 17. uro in sredo med 14. in 17. uro po telefonu št.: 051 384 433.

Za sestanek pri županu se lahko dogovorite tudi v sprejemni pisarni občine po telefonu št.: 04/51 83 100.

KOLOFON: Podblegaške novice (ISSN 1408 – 3086) – Ustanovitelj in izdajatelj: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas, pravice izdajatelja opravlja: Gorenjski glas, časopisno podjetje, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, elektronski naslov: info@g-glas.si, telefon: 04/201 42 10. Odgovorna urednica: Mateja Rant, mateja.rant@g-glas.si, oglasno trženje: Robert Aleksić, robert.aleksic@g-glas.si, telefon: 040/508 891. Oblikovna zasnova: Rok Oblak, priprava za tisk: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, tisk: Nonparel, d. o. o., naklada: 2450 izvodov, distribucija: Pošta Slovenije. Podblegaške novice brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v občini Gorenja vas - Poljane. Podblegaške novice so v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS vpisane pod zaporedno številko 102. Naslovnica: Črna kuhinja v dvorcu Visoko / Foto Gorazd Kavčič

**Roman Kokalj, VGČ II,
poveljnik Gasilskega poveljstva
občine Gorenja vas - Poljane**

Mesec požarne varnosti

Ste se kdaj vprašali, kaj sploh pomeni mesec požarne varnosti? Izbrali smo ga gasilci – za mesec, ki ni namenjen samo gasilcem, ampak je to mesec, v katerem še obsežneje in temeljiteje opozarjamo na samozaščitno vedenje občanov. S tem želimo doseči, da bi nam tudi občani s samozaščitnim načinom vedenja čim bolj pomagali in prispevali k izvajanju požarne preventive, s čimer bi nam olajšali delo in prispevali k temu, da bi bilo treba čim manjkrat posredovati.

Letošnja tema projekta Oktober – mesec požarne varnosti je požarna varnost v prostem času in poteka pod sloganom Kdor za požarno varnost poskrbi, je v prostem času brez skrbi. Namen letošnjega projekta je opozoriti prebivalce, da tudi med preživljanjem prostega časa obstaja veliko nevarnosti, ki lahko povzročijo požar. Da bo prosti čas minil brezskrbno in veselo, je pomembno, da poznamo preventivne ukrepe, s katerimi lahko preprečimo nastanek požara. Preventivne aktivnosti so namenjene prebivalcem in so prilagojene različnim ciljnim skupinam. Na spletni strani Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje je že objavljeno besedilo na temo Požarna varnost in prosti čas.

Tudi gasilce je letošnja epidemija kar hudo "pritisnila". Čeprav v sistemu zaščitnih ukrepov nismo bili neposredno udeleženi, pa so nam v veliki meri izpadla izobraževanja. Posredovali pa smo na več intervencijah, ki so za nas predstavljale velik izziv v smislu samozaščite pred koronavirusom. Kljub našim večkratnim opozorilom občanom, da se v teh časih še bolj zaščitno in preventivno obnašajo, naj ne kurijo in podobno, se prenakateri niso ozirali na naša opozorila in smo morali posredovati na kar šestih intervencijah.

Morda naj vas spomnim tudi na to, mnogi gotovo ne veste, da gasilci zadnje obdobje delujemo tudi kot prvi posredovalci. Kaj to pomeni? Gasilci prihajamo na pomoč tudi v drugih primerih, kot so zastoji srca, poškodbe v gozdu in drugih nesrečah, kjer je potrebna predvsem zdravniška pomoč. Zakaj? Ker je velikokrat pri takih vrstah nesreč pomemben čas, govorimo o minutah, in ker so reševalci preveč oddaljeni ter bi trajalo preveč časa do njihovega prihoda, smo po njihovi presoji alarmirani. Občani, ki se vam zgodi nesreča, pa ste s strani reševalne službe in urgentnega zdravnika obveščeni, da na kraj nesreče prvi prihajamo gasilci. Seveda pa brez skrbi, za te vrste nesreč smo še posebej usposobljeni in tovrstna posredovanja so se izkazala kot zelo učinkovita. Rešenih je bilo že kar nekaj življenj.

Morda za konec samo še ena zanimivost. Ste vedeli, da imamo slovenski prostovoljni gasilci kodeks obnašanja, ki vsebuje devet členov? Malce za razmišljanje tudi v vaših življenjih, drage bralke in bralci, naj navedem samo enega od njih, ki govori o medsebojnih odnosih. To je sedmi člen, ki pravi: "Odnosi med gasilci temeljijo na tovarštvu, medsebojnem spoštovanju, določenem hierarhičnem redu, vzajemni in solidarni pomoči, strpnosti in iskrenosti ter medsebojnem zaupanju in dostojanstvu."

Srečno in da bi nas čim manjkrat potrebovali v resnih situacijah.

Nova pridobitev na Visokem

Sredi septembra je bila nad vhodnim portalom v dvorec na Visokem zaključena izdelava rekonstrukcije poslikave, ki predstavlja hišno številko z inicialkami enega izmed gospodarjev iz rodbine Kalan.

Jure Ferlan

Osrednje polje je obkroženo z razgibano oblikovanim okvirjem v obliki listovja in volut, na vrhu pa se zaključuje z angelsko glavico. Poseg je v celoti financiral Restavratorski center Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije iz svojega programa.

Akademski slikar restavrator Ljubiša Milić, ki je poseg izvajal, je povedal, da je poslikava narejena v tehniki fresco secco, kar pomeni freska na suhi omet. Ker je originalna poslikava zaradi vremenskih vplivov tako močno zbledela, da je ni bilo mogoče restavrirati, je bil nanesen nov omet, rekonstrukcija pa se je izvedla po analogiji (primerjavi) s pomočjo stare črno-bele fotografije pročelja dvorca, ki jo je posredovala Bernarda Jesenko Filipič. Nizka ločljivost fotografije je restavratorju predstavljala izziv, kako prepoznati posamezne detajle, zato je, kot je razložil, sproti razbiral iz originala na steni in fotografije, kaj so predniki s to poslikavo hoteli povedati. Na ostankih originala, kjer je bilo nekoliko bolje ohranjenih le nekaj deset kvadratnih centimetrov površine, je našel sivomodro in oker barvo, ki jo je uveljavil tudi pri rekonstrukciji. Najprej je v ateljeju izdelal skico, nato pa na odru slikal na steno. Kot zanimivost velja omeniti, da je že v času nastanka poslikave, najbrž sredi 19. stoletja, dvorec nosil hišno številko 1, tako kot jo še danes.

Poslikava nad vhodom v dvorec predstavlja bogato okvirjeno hišno številko.

Varnejši v primeru novih poplav

V Poljanah nadaljujejo urejanje vodotoka Hotoveljščica, katerega struga je bila močno poškodovana v poplavih pred šestimi leti.

Mateja Rant

Na vodotoku ta čas izvajajo sanacijska dela na strugi hudournika v naseljih Hotovlja in Bukov Vrh. "Dela predstavljajo nadaljnjo fazo že izvedenih ureditev v spodnjem delu naselja Hotovlja. V okviru gradbenih del bodo zgrajeni ustalitetveni objekti za stabilizacijo nivelete, obrežna zavarovanja v obliki zložb iz lomljenca v suho in v betonu ter zidovi iz lomljenca v betonu," so pojasnili v podjetju HNG, ki izvaja omenjena dela. Naložba bo vredna 290 tisoč evrov.

Po hudourniškem izbruhu v letu 2014 je vodotok Hotoveljščica prestopil strugo

V Poljanah nadaljujejo urejanje vodotoka Hotoveljščica. FOTO: GORAZD KAVČIČ

ter poplavljal ceste in objekte, zaradi močnega deževja so se sprožili tudi številni plazovi. Struga vodotoka in številni vodni objekti so bili močno poškodovani ali porušeni. Že takoj po poplavih so zato pripravili projekt sanacije struge, v okviru katerega so zgradili številne vodne objekte ter na ta način sanirali in stabilizirali strugo. Dela so začeli v spodnjem delu

naselja Hotovlja, zdaj pa jih nadaljujejo navzgor po strugi. Začeli so v prvi polovici septembra, zaključek del pa je predviden do konca leta. "Z izvedbo načrtovanih del bo v veliki meri odpravljena nevarnost poškodb struge, bližnjih objektov, infrastrukture in priobrežnih površin v primeru novih hudourniških izbruhov," so še dodali v podjetju HNG.

Športna dvorana Gorenja vas utemeljeno dražja

V nadzornem odboru občine so za lansko poslovanje pri podrobnem pregledu občinskega proračuna preverili štiri postavke: poslovanje KS Poljane in STC Stari vrh, izgradnjo Športne dvorane Gorenja vas in terjatve občine do kupcev za komunalni prispevek in komunalne storitve.

Damjana Peternelj

Ugotovili so, da je bilo poslovanje KS Poljane zgledno in natančno, nepravilnosti niso ugotovili, priporočajo pa, da pri izbiri lokalnih izvajalcev (kar sicer podpirajo) za dela nad dva tisoč evrov pridobijo vsaj dve ponudbi.

Ugotovili so nekaj nedoslednosti pri številčenju dokumentacije in datumih izdajanja računov v podjetju STC Stari vrh. Za leto 2019 so pregledali bilanco podjetja, vendar v njej ni bilo dolgov do zaposlenih iz leta 2016, zato so priporočili, da občina preko nadzornega odbora zavoda preveri, kako je s poravnavo teh obveznosti. "Tu bom pokritiziral nadzorni odbor družbe, ker dela ni opravil tako, kot je treba. Te preglede naj enkrat letno le izvedejo," je bil na zadnji seji občinskega sveta pri predstavljanju poročila nadzornega odbora

odločen predsednik Silvo Pivk. Priporočil je še, da občina kot družbenik preko nadzornega sveta preveri tudi pravilnost izkazovanja prihodkov iz naslova prodaje smučarskih vozovnic škofjeloškim podjetjem za poplačilo obveznosti po leasing pogodbah v predsezoni.

Pri prebiranju obsežnega gradiva o izgradnji športne dvorane so glede postopka javnega naročanja ugotovili, da je bil skladen z zakonodajo. Izbran je bil najcenejši ponudnik, do katerega pa podizvajalci niso imeli zaupanja, kar se kaže tudi v številu aneksov, ki so jih z njim podpisali. Nadzorniki so ugotovili, da se je investicija v primerjavi s prvotnimi načrti precej podražila, ker dokumentacija v prvi fazi razpisa del ni bila dovolj dobro pripravljena ter zaradi sprememb, za katere se je v času gradnje odločala občina – oprema dvorane za koncerte, spremembe na

zunanjem igrišču ... "Ne glede na to, da je bila investicija dražja, je obstoječa rešitev umestitev zunanjega igrišča in parkirišča v prostor boljša od prvotno predlagane," je Pivk povzel ugotovitve nadzornikov, ki so priporočili še, naj občina za naročila nad dva tisoč evrov v prihodnje pridobi več ponudb. Ugotovili so tudi, da so na občini glavnega izvajalca del opozorili na nekatere pomanjkljivosti, vendar jih ta po pol leta še ni odpravil.

Pri podrobnem pregledu zapadlih terjatev za komunalni prispevek in ostalih zapadlih terjatev za komunalne storitve do kupcev so ugotovili, da je neizterjanih še 0,13 odstotka. Priporočili so, naj občina nadaljuje spremljanje terjatev in izterjavo dolgov ob večji dejavnosti na tem področju po zaključku koronakrize. Svetniki so bili enotni, naj na občini priporočila nadzornikov v prihodnje upoštevajo.

Babica in Dedek na Škofjeloškem že dvajset let

Na 18. Tednu podeželja na Loškem v prvem tednu oktobra so na Razvojni agenciji Sora s soorganizatorji poudarili blagovno znamko Babica in Dedek, naravni izdelki iz škofjeloških hribov, ki obstaja že dvajset let in je tudi na državni ravni obstala najdlje.

Damjana Peternelj

Ob omejujočih protikoronskih ukrepih so sicer izpeljali več dogodkov. Čeprav so vsa leta doslej praznik podeželja organizirali v juniju, je dosti ponudnikov v začetku poletja zaposlenih s številnimi opravili doma na kmetijah, zato so dogodke, predvsem izobraževalne delavnice, letos prvič prestavili na jesen.

Dogajanje združili z Okusi Škofjeloškega

Aktualne vsebine so tako od 3. do 10. oktobra prilagajali sprotim projektom, predvsem Okusom Škofjeloškega, ki tečejo že vse leto. Sooblikovali so tri dogodke, in sicer dvodnevno predavanje na temo komunikacije v gostinstvu, kulinarčno delavnico za ozaveščanje širše javnosti Zelišča in začimbe v kuhinji ter predavanje o pomenu lokalne pridelave Pasti sodobne hrane in kako se jim izogniti. "Kljub temu da udeležencev ni bilo veliko, so bili njihovi odzivi pozitivni, saj so izvajalci vsebine podali na zanimiv, poučen in konstruktiven način. Že 18 let vsebino tedna bogatijo tudi tržnice kmetijskih pridelkov in izdelkov. Letos je bila izvedena le tržnica v Gorenji vasi. Na njej so se poleg ponudnic izdelkov iz volne, naravnih kozmetičnih izdelkov ter sadja in zelenjave predstavili še Klekljarsko društvo Deteljica, Čebelarsko društvo Blegoš in Zavod Kres s projektom Živi Živo," je dogajanje, ki sta ga v naši občini zaključili vodenji po utrdbi Rupnikove linije na Golem vrhu in po Dvorcu Visoko, strnila Kristina Miklavčič, svetovalka za razvoj podeželja in koordinatorka Tedna podeželja na Loškem.

Želijo nadaljnji razvoj lastne blagovne znamke

Eden osrednjih dogodkov je bilo srečanje ponudnikov oziroma nosilcev blagovne znamke Babica in Dedek v lasti Razvojne agencije Sora, ki je prepoznavnost domačih, lokalnih pridelkov in izdelkov na Škofjeloškem dvignila na višjo raven. O njeni vlo-

Eden osrednjih dogodkov je bilo srečanje ponudnikov oziroma nosilcev blagovne znamke Babica in Dedek v lasti Razvojne agencije Sora, ki je prepoznavnost domačih, lokalnih pridelkov in izdelkov na Škofjeloškem dvignila na višjo raven.

gi in učinkih na razvoj podeželja ter kakovostne ponudbe živil na Škofjeloškem je spregovoril Erik Logar, doktorski študent geografije na Univerzi v Ljubljani, ki je sicer predstavil raziskavo o desetih teritorialnih blagovnih znamkah v Sloveniji in širše. Babica in Dedek, sprva Babica Jerca, Dedek Jaka, je najstarejša znamka na državni ravni, saj se je edina obdržala tako dolgo – kar 20 let. "Ena od posebnosti je ta, da je razvoj znamke rezultat sistematičnega razvojnega dela oz. razvoja dopolnilnih dejavnosti na Škofjeloškem. Po besedah g. Logarja se druga območja po Sloveniji razvoja blagovne znamke niso lotila na ta način, zato tudi lahko razumemo, zakaj se je ohranila tako dolgo," je pojasnila Kristina Miklavčič. "Nosilci blagovne znamke si

18. Teden podeželja na Loškem se je sklenil s tržnico kmetijskih pridelkov in izdelkov v Gorenji vasi. FOTO: ARHIV RAS

pri nadaljnjem razvoju želijo več medsebojnega povezovanja in sodelovanja, tudi z rokodelci, ki bi s svojimi izdelki lahko sodelovali pri prezentaciji kulinarčno-turistične ponudbe našega območja. Priložnosti vidijo v večjem številu turistov, ki bi obiskali Škofjeloško in tudi posamezne kmetije, pomembni se jim zdijo večji nadzor nad uporabo lokalnih surovin, višja kakovost izdelkov in medgeneracijski prenos znanja," pove Miklavčičeva, ki poudarja še, da si nosilci želijo tudi širše promocije in lastnega tržnika znamke. Prepričani so še, da bi poleg sedanje ponudbe kmetij in rokodelcev blagovna znamka lahko predstavljala tudi turistične, kulturne in naravne značilnosti Škofjeloškega.

Občina Gorenja vas - Poljane obvešča o objavi **javnega razpisa za sofinanciranje aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo**. S sredstvi v višini 1.700 evrov bo sofinancirala stroške v zvezi z aktivnostmi trajnostnega gospodarjenja z divjadjo.

Celotno besedilo javnega razpisa je objavljeno na spletni strani www.obcina-gvp.si.

Vlagatelji vlogo oddajo osebno v sprejemni pisarni občine ali pošljejo na naslov: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska c. 87, 4224 Gorenja vas, in sicer najkasneje do 6. novembra 2020.

Dober kilometer in pol obnov ter novega asfalta

V Krajevni skupnosti (KS) Gorenja vas so letos preplastili več krajših odsekov na petih lokalnih in javnih cestah. Pregled obnov sta pripravila Mirjana Možina, predsednica, in Gašper Čadež, tajnik KS Gorenja vas.

Damjana Peternelj

Lokalno cesto Gorenja vas–Žirovski Vrh (Javorč) v dolžini 700 metrov in širini štiri in pol do pet metrov so delno obnovili; odstranili so dotrajano asfaltno podlogo in jo nadomestili z novo, vgradili kamnito zložbo, izdelali drenažo v dolžini približno 100 metrov ter obnovili enega od propustov, ostale pa očistili. Za dela v dolžini 500 metrov je sredstva prispevala KS Gorenja vas v okviru načrta dela in finančnega načrta za leto 2020, preostanek pa Občina Gorenja vas - Poljane v okviru letnega načrta iz naslova preplastitve lokalnih cest na območju občine. Izvedlo jih je podjetje Dolenc iz Škofje Loke.

Na javni poti Volaka–Dole in Volaka–Debeni so prav tako obnovili in asfaltirali krajše odseke v skupni dolžini 300 metrov. Na relaciji Volaka–Debeni so poleg tega sanirali še usad v dolžini deset metrov. Gradbena dela (odstranitev obstoječega asfalta,

Še pred urejanjem odsekov v krajevni skupnosti Gorenja vas je bila izvedena tudi celovita obnova 400-metrskega odseka Lovran–Vic v krajevni skupnosti Trebija. Kot so sporočili z občine, poteka tudi obnova 650-metrskega odseka ceste proti Vinharjam v krajevni skupnosti Poljane, ki je bil poškodovan v poplavih leta 2014. Do jeseni so že izvedli rekonstrukcijo ceste ter oporne zidove ob vodotoku. Predvidoma v novembru bodo dela na odseku končali še s položitvijo asfalta.

navoz dodatnega gramoza ter priprava cestišča za asfaltiranje) je opravilo podjetje MJD Mezeg Janez iz Debeni.

Delno so obnovili tudi do štiri metre širok odsek javne poti Volaka–Čabrače in ga asfaltirali v skupni dolžini 300 metrov. Gradbena dela je opravilo podjetje Dolenc iz Škofje Loke: odstranjen je bil dotrajan in položen nov asfalt, izdelana drenaža v dolžini približno 50 metrov ter vgrajena kamnita zložba.

Obnovljeni odsek ceste Lovran–Vic v KS Trebija FOTO: JURE BURNIK

Urejen odsek v Čabračah FOTO: ARHIV KS GORENJA VAS

Za cesto na Hotavljah in v Malenski Vrh tudi občinska sredstva

Na odseku lokalne ceste Suša–Malenski Vrh sta bili z občinskimi sredstvi obnovljeni meteorna kanalizacija (140 metrov) in drenaža (60 metrov). Prav tako so delno obnovili ter asfaltirali več odsekov ceste v skupni dolžini 150 metrov. Večinoma je šlo za sanacijo posebkov na cesti, kar je opravilo podjetje MJD Mezeg Janez iz Debeni.

Z občinskimi sredstvi so obnovili tudi dotrajan in za udeležence v prometu nevaren odsek od Tesnarja do otroškega igrišča na Hotavljah na lokalni cesti Hotavljje–Suša. 150 metrov vozišča širine šest metrov so dopolnili z meter in pol širokim pločnikom, ki je na cestišču zarisan modro. Gradbena dela (odstranjevanje obstoječega asfalta, navoz gramoza na posameznih delih ter končna priprava cestišča za asfaltiranje) je opravilo podjetje Topos Hotavljje. Po končanem asfaltiranju so cestišče še porisali s talnimi označbami ter z njimi označili pločnik, avtobusno postajališče ter prehod za pešce.

Asfalt na vseh omenjenih odsekih so položili delavci Gorenjske gradbene družbe iz Kranja.

Del obnovljenega odseka pri Tesnarju na Hotavljah z zarisanim pločnikom FOTO: ARHIV KS GORENJA VAS

Za investicije slabe štiri milijone in pol evrov

Na zadnji, 11. redni seji občinskega sveta v začetku oktobra so se svetniki seznanili s prvim predlogom proračuna za prihodnje leto. Po prvem predlogu na voljo deset milijonov in pol evrov.

Damjana Peternej

Predvideni prihodki proračuna za leto 2021 znašajo 9.981.374 evrov, odhodki pa so (vključno z odplačilom dolga in obresti) predvideni v višini 10.531.934 evrov. Ti se poplačujejo s predvidenimi prihodki in stanjem sredstev na računu, saj zadolževanje v letu 2021 ni predvideno. Tekoči odhodki in transferji so predvideni v višini 6.222.358 evrov, največji delež zajemata dnevno varstvo in vzgoja otrok – 1.346.626 evrov, prevozi otrok v šolo še 383.000 evrov, zimska služba pa 402.000 evrov.

Za investicije (med največje so na občini umestili vodovoda Todraž–Lučine in Vršajn–Brda, prizidek Vrtca Agata, ukrepe za poplavno varnost Poljan in vzdrževanje cest) je v prihodnjem letu predvidenih 4.309.575 evrov ali 41 odstotkov. Za oba vodovoda je predlaganih 1.186.344 evrov, od tega bo 514.825 evrov evropskih sredstev, 90.851 evrov se bo nateklo

Za investicije (med največje so na občini umestili vodovoda Todraž–Lučine in Vršajn–Brda, prizidek Vrtca Agata, ukrepe za poplavno varnost Poljan in vzdrževanje cest) je v prihodnjem letu predvidenih 4.309.575 evrov ali 41 odstotkov.

iz državnega proračuna, ostalo bodo lastna sredstva občine. Za projekt, ki se bo izvajal v prihodnjih treh letih in ga je ministrstvo za okolje in prostor že odobrilo, na občini čakajo odločbo službe vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Zadolžitev za dokončanje Vrtca Agata

Za dela na prizidku Vrtca Agata Poljane je predvidenih 1.079.527 evrov. Zanja se bo občina že decembra letos tudi zadolžila, in sicer v vrednosti 900.000 evrov za obdobje deset let. Župan je pojasnil, da bo sicer celotna investicija stala 2,2 milijona evrov; poleg 280.000 evrov Eko sklada in kredita bodo

v dveh letih namenili 800.000 evrov nepovratnih sredstev po 23. členu Zakona o financiranju občin. Zadnji del investicije, ki poleg gradnje šestih dodatnih igralnic za vrtec in dveh dodatnih učilnic za šolo vključuje tudi letošnjo celovito obnovo in razširitev glavne šolske kuhinje v vrednosti skoraj pol milijona evrov, bo poplačan v letu 2022. Jurij Krvina je ob tem opozoril, naj glede na pretekle izkušnje s športno dvorano v Gorenji vasi v prihodnje pazljiveje spremljajo investicije. Svetniki so predlagali vmesna poročila za transparentnejši nadzor porabe in razporeditev sredstev.

(Pre)malo sredstev za vzdrževanje cest

Za poplavno varnost Poljanske Sore v Poljanah so na občini v prihodnjem letu, ko bodo z deli dvoletno investicijo tudi zaključili, predvideli 317.308 evrov, ob čemer tri četrtine sredstev prispeva glavni investitor – Direkcija RS za vode. Za vzdrževanje in preplastitve cest je v prvem predlogu proračuna predvidenih 247.384 evrov, znatno manj kot v letu 2020, in sicer za sedem od skupno devetih odsekov po projektu preplastitev 2020–2022. Mirjana Možina je opozorila, da so sredstva prenizka, kar bodo poskušale krajevne skupnosti uskladiti do drugega predloga proračuna. Vanj je predlagala še vključitev načrta ravnanja z nepremičnim premoženjem, ki v prvem predlogu ni predstavljen. Roman Kokalj je predlagal upoštevanje dogovora glede sredstev za zaščito in reševanje, Stanku Bizovičarju je župan glede ceste Lučine–Suhi Dol odgovoril, da potekajo odkupi zemljišč ter da bo še letos objavljen razpis za izvajalca.

Janez Hrovat je ugotovil, da je za ureditev centra Poljan predvideno malo sredstev, župan je pojasnil, da so (le) za nakup stavbe Mercatorja. Za novi most na Visoko so v predlogu predvidena sredstva za projekt, za izvedbo pa še ne. Glede predvidene prodaje deleža v Bioenergetiki pa so svetniki dobili pojasnilo, da je zadeva še na sodišču. Prvi predlog proračuna je v enomesečni javni obravnavi.

i

Brezplačni prevozi za starostnike

Od 28. oktobra dalje lahko občani občine Gorenja vas - Poljane že opravijo rezervacijo na klicnem centru Prostofer, tako da pokličejo na brezplačno telefonsko številko 080 10 10, kjer bodo zabeležili njihove podatke ter lokacijo zelenega prevoza. S četrtnom, 5. novembra, pa se bodo začeli brezplačni prevozi za starejše tudi izvajati. Občina ima za zdaj prijavljenih sedem prostovoljcev, ki bodo v torek, 27. oktobra, ob 10. uri navzoči pri slavnostnem prevzemu vozila za projekt Prostofer, nato jih v dvorani Sokolskega doma v Gorenji vasi čaka kratko usposabljanje in praktična vožnja vozila po terenu. Če bi bil še kdo pripravljen sodelovati kot voznik prostovoljec pri projektu Prostofer, še vedno lepo vabljeni, da pokličete Jano Oblak na Občino Gorenja vas - Poljane na telefon (04) 51 83 112.

Pet občinskih nagrajencev

Na zadnji seji občinskega sveta v oktobru so svetniki potrdili predlog letošnjih občinskih nagrajencev, ki ga je oblikovala komisija za priznanja pod vodstvom Tadeje Šubic. Na slavnostni akademiji ob občinskem prazniku, ki ga praznujemo 23. novembra v spomin na prvo omembo krajev pod Blegošem, bodo tako podeljena štiri priznanja in ena plaketa občine. Priznanja bodo prejeli: mag. Jurij Kumer za prispevek k razvoju kmetijstva ter vaške in kulturne podobe Hotavelj, Pavel Razložnik za dolgotrno vodenje štaba Civilne zaščite Občine Gorenja vas - Poljane, Jože Stržaj za zgledno pastoralno delo in obnovo sakralnih objektov Župnije Poljane ter Čebelarstvo društvo Sovodenj za 60-letno čebelarjenje s kranjsko sivko na sonaraven način. Plaketo pa bodo za organiziranje in razvoj športa v preteklih 50-ih letih prejeli člani Športnega društva Poljane.

Brez zabojnikov za mešano embalažo

Obveščamo vas, da bodo v oktobru iz ekoloških otokov oziroma zbiralnic občine odstranjeni zabojniki za zbiranje mešane embalaže, to je odpadne embalaže iz kovin, plastike in sestavljenih materialov.

Kristina Knific

V zvezi s tem vas prosimo, da na ekološke otoke od 10. novembra dalje ne odlagate več mešane embalaže. Namen spremembe je izboljšanje stanja ekoloških otokov. Občasne viške mešane embalaže je še vedno mogoče oddati tudi v zbirni center Todraž.

Če v vašem objektu nastane večja količina embalaže, kot jo lahko odložite v hišni zabojnik, vas vabimo, da objekt opremito z dodatnim ali večjim zabojnikom. Vsi, ki za oddajo uporabljate tipizirane vreče, lahko na vaši krajevni skupnosti prevzamete dodatne vreče. Naročilo dodatnih zabojnikov je mogoče na sedežu Občine Gorenja vas - Poljane, prek elektronskega naslova praznenje.greznic@obcina-gvp.si ali prek telefonske številke 04 5183122.

Skladno z Uredbo o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov (URL, št. 33717, v nadaljevanju Uredba) in Odlokom o ravnanju s komunalnimi odpadki in drugimi vrstami odpadkov v občini Gorenja vas - Poljane (URL, št. 50/19, v nadaljevanju Odlok) se zaradi zbiranja mešane embalaže po sistemu od vrat do vrat lahko opusti zbiranje le-te na ekoloških otokih. Zbiranje mešane embalaže po sistemu od vrat do vrat poteka v naši občini že od leta 2008. Odstranitev zabojnikov za mešano embalažo z ekoloških otokov je stopila v veljavo z uveljavitvijo zgoraj navedene državne uredbe (15. 7. 2017) oziroma odloka (24. 8. 2019). Skladno z Odlokom

V oktobru bodo iz ekoloških otokov oziroma zbiralnic občine odstranjeni zabojniki za zbiranje mešane embalaže. FOTO: GORAZD KAVČIČ

je potrebno, da so vsa odjemna mesta opremljena z dovolj velikim zabojnikom/zabojniki oz. tipiziranimi vrečami (za odjemna mesta, ki so od poti smetarskega vozila oddaljena nad 200 metrov, in objekti brez prebivalcev s stalnim prebivališčem).

Odlok določa, da mora minimalni skupni volumen zabojnika/zabojnikov oziroma tipiziranih vreč zagotavljati najmanj 30 litrov prostora na osebo na območju z enkrat mesečnim zbiranjem oz. 24 litrov

na osebo na območju z dvakrat mesečnim zbiranjem. Če na odjemnem mestu nastane večja količina mešane embalaže, pa mora biti skupen volumen zabojnikov oziroma vreč ustrezno večji, da se vanj/vanje lahko odloži vsa nastala mešana embalaža. Oprema z dodatnimi oz. večjimi zabojniki pri posameznih gospodinjstvih je potekala konec lanskega in v začetku letošnjega leta.

V primeru nejasnosti smo vam na voljo na telefonski številki 04 5183122.

Deset let vrtca na Dobravi

Tina Dolenc

Zaposleni in otroci so želeli rojstni dan enote Dobrava vrtca Zala proslaviti tako, kot se spodobi, z otroki in njihovimi starši, a zaradi prepovedi druženja zaradi preprečevanja širjenja okužb z virusom to ni bilo mogoče. Vodja enote Branka Pavkovič je pojasnila, da je kljub temu vsaka skupina posebej poskrbela za prijeten dan.

Otroci so po skupinah zapeli pesmico Vse najboljše vrtec! in rajali ob glasbi. Nekateri so se pogovarjali o tem, kaj jim je všeč v vrtcu in zakaj vanj radi prihajajo, v eni izmed skupin pa so svoja doživetja strnili na papir, tako da so narisali svoje vtise o vrtcu in risbice razstavili v igralnici. "Teh deset let je bilo zelo lepih, pestrih in zanimivih. Vzgojiteljice, ki smo začele na Dobravi, smo se letos s cmokom v grlu – ker ne moremo verjeti, da je že

deset let mimo – spominjale, kako smo na sredo, 15. septembra 2010, ob 15.15 skupaj z županom, ravnateljem naše šole ter pomočnico ravnatelja prerezali trak. Ob tej uri pa je bil z nami tudi že prvi otrok, ki je naslednja leta obiskoval naš vrtec," se je slovesnega odprtja spomnila Pavkovičeva in dodala, da si tudi v naslednjih letih želijo srečnih, zdravih in zadovoljnih otrok, dobrega sodelovanja s starši ter razumevanja v kolektivu.

Razvoj kolesa kot prevoznega sredstva

Občina Gorenja vas - Poljane je partner v projektu E-nostavno na kolo, v sklopu katerega je bila v oktobru v Sokolskem domu na ogled potujoča razstava z naslovom Razvoj kolesa kot prevoznega sredstva na Slovenskem.

Anže Rems

Eden izmed glavnih namenov projekta E-nostavno na kolo je spodbujanje kolesarstva v lokalnem okolju. V ta namen se je v sodelovanju s Tehniškim muzejem Slovenija pripravila tudi raziskava razvoja kolesa kot prevoznega sredstva na Slovenskem. Povzetki raziskave so prikazani v obliki potujoče razstave in brošure Razvoj

Razstava Razvoj kolesa kot prevoznega sredstva na Slovenskem v Gorenji vasi
FOTO: ARHIV TURIZMA ŠKOFJA LOKA

kolesa na Slovenskem, ki nekoliko bolj podrobno predstavlja izsledke raziskave. Razstavo sestavlja pet panojev, ki povzemajo izsledke študije in prikazujejo razvoj koles na Slovenskem in v bližnji okolici. Razstava je potujoča in je že bila ter še bo na ogled na območjih vseh petih projektnih partnerskih LAS-ov: LAS

loškega pogorja, LAS Gorenjska košarica, LAS Srce Slovenije, LAS s CILjem in LAS Za mesto in vas. Na območju LAS loškega pogorja je bila razstava najprej na ogled postavljena na Občini Žiri, pot pa je nadaljevala še na Občino Gorenja vas - Poljane in jo bo zaključila v Sokolskem domu Škofja Loka.

Spomini na leto 1920

Specifične razmere in ukrepi v zvezi s preprečevanjem okužb so nas usmerili v prilagojeno izvedbo spominske razstave Spomini na leto 1920, ki je med 16. in 22. oktobrom postavljena v Sokolskem domu Gorenja vas.

Jera Miklavčič

Ideja razstave je bila zaznamovanje stote obletnice požiga Narodnega doma (13. julija 1920), stote obletnice koroškega plebiscita (10. oktobra 1920) in stote obletnice podpisa Rapalske pogodbe (12. novembra 1920).

Razstavljalci (Koroško filatelistično društvo Ravne na Koroškem, FD Ljubljana, FD dr. Franc Marušič Nova Gorica, FD Lovro Košir Škofja Loka, FD Lovrenc Košir iz Trsta, Društvo zbiralcev Ajdovščina - Nova Gorica, Muzejsko društvo Žiri, Zgodovinsko društvo Rapalska meja iz Podbrda, Občina Gorenja vas - Poljane) so za spominsko razstavo, ki ima, kot je zapisano v uradnem biltenu razstave, "v pretežnem delu razstavnih eksponatov filatelistični predznak, predstavljeno pa je tudi drugo gradivo, kot so časopisni članki, razglednice, zemljevidi, fotografije in podobno, ki prikazujejo vsebino, posredno ali neposredno povezano z dogodki

Razstava Spomini na leto 1920 je na ogled samo na spletu. FOTO: GORAZD KAVČIČ

iz leta 1920". Predvideno odprtje razstave smo prestavili na splet, zaradi poslabšanja razmer pa tik pred zdajci tudi samo

razstavo. Kljub vsemu smo zadovoljni, da je razstava ugledala luč sveta vsaj na spletu.

Odslej bistveno boljši pogoji za delo

Po večmesečnih obnovitvenih delih je Ambulanta Lah, ambulanta družinske in splošne medicine, s septembrom začela delo v prenovljenih prostorih.

Tina Dolenc

Prenova, ki se je začela že februarja in zaradi epidemije covid-19 nadaljevala maja, je bila potrebna zaradi dotrajanosti inštalacij, predvsem kanalizacije iz zgornje etaže, in potrebe po novih prostorih zaradi širitve dejavnosti z referenčno ambulanto. Težave so bile tudi z internetno povezavo, osvetlitvijo in razporeditvijo prostorov.

S prenovo je Ambulanta Lah pridobila dodatno ambulanto za referenčno sestro, ki omogoča, da se bolj posvetijo preventivi in preprečevanju bolezni in pacientom nudijo več zdravstvene vzgoje, pogovorov in svetovanja. V tej ambulanti bodo potekale tudi diagnostične preiskave, kot so snemanje EKG in spirometrija. Pridobili so tudi dodaten prostor za odvzeme krvi, infuzije, protibolečinsko terapijo in v prihodnosti tudi medicinsko pedikuro. V prostoru je dodaten stol, ki po potrebi lahko postane postelja in omogoča bolj udobno sedenje in ležanje, če mora pacient dobiti infuzijo, ki traja od 20 do 30 minut. Zdravnica Andreja Krt Lah je pojasnila, da so prenovili tudi večino pohištvene opreme, veliko prostora so namenili boljši zvočni izolaciji, ki omogoča

Prenovljeni prostori Ambulante Lah. FOTO: ARHIV AMBULANTE LAH

večjo zasebnost pri pogovorih in pregledih v ambulanti. "V čakalnici je možno narediti zasilno ležišče, izvajali pa bomo lahko tudi predavanja in delavnice za skupino do 15 oseb in imeli sestanke. Novi prostori nam omogočajo, da bomo morda v prihodnosti uvedli še nove dejavnosti za celostno obravnavo pacientov in zaposlili dodatne sodelavce," je dodala Krt Lahova. Bernard Strel z Občine Gorenja vas -

Poljane, ki je bdel nad prenovo, pa je poudaril predvsem zahtevnost selitve in izdelave novega komunikacijskega prostora, vozlišča v drugem nadstropju. Razpeljati je bilo treba veliko novih kablov, obenem pa zagotavljati nemotene povezave in delovanje novega sistema. Glavnina selitve je bila tako narejena med konci tedna, ko ambulate niso delovale. Celotna prenova je stala 75 tisoč evrov.

Dotik rožnatega meseca

Oktober je tudi mednarodni mesec ozaveščanja o raku dojk, ki je najpogostejša oblika raka pri ženskah, a zbolijo lahko tudi moški.

Tina Dolenc

Ključno za uspešno zdravljenje in zmanjšanje umrljivosti je zgodnje odkrivanje in takojšnje učinkovito in vsaki bolnici prilagojeno zdravljenje. Pomembno je tudi ozaveščanje o zdravem načinu življenja. V Sloveniji na tem področju deluje Združenje Europa Donna Slovenija, ki ozavešča o raku dojk in raku rodu, nudi pomoč bolnicam in njihovim svojcem ter se zavzema za učinkovito zdravljenje. Združuje skoraj 3000 članic in članov in povezuje zdrave ženske, bolnice z rakom dojk ali rakom rodu, posameznike in strokovne institucije v Sloveniji, ki delujejo na področju raka dojk in raka rodu. Vsako leto pripravljajo

številne aktivnosti, s katerimi obeležijo rožnati oktober, letos pa te zaradi omejitev druženja potekajo nekoliko drugače. Zato so v ospredje postavili pomen rednega mesečnega samopregledovanja in zgodnjega odkrivanja raka dojk, ki je – kot opozarjajo v združenju – zelo pomembno za uspešno in manj obremenjujoče zdravljenje, manj poznih posledic in zmanjševanje umrljivosti.

Z akcijo Dotik pove največ spodbujajo redno mesečno samopregledovanje. Svetujejo, naj bo do menopavze to reden pregled vsak sedmi do deseti dan po začetku menstruacije, kasneje pa na izbrani dan v mesecu. "Le tako bomo svoje dojke dobro spoznale in prepoznale morebitne

spremembe. Pri samopregledovanju dojk je treba skrbno pregledati in pretipati obe dojki in pazduhi ter biti pozorni na zatrdline, spremembe v velikosti in obliki dojk ter barvi kože, uvlečenost bradavice ali izcedek iz nje. Če odkrijemo neobičajne spremembe, se moramo posvetovati s svojim zdravnikom ali ginekologom. Za pomoč pri pravilnem samopregledovanju je na voljo mobilna aplikacija Breast Test in prikaz na naši spletni strani www.europadonna.si, so še zapisali v Združenju Europa Donna Slovenija. Poleg tega je v Sloveniji na voljo tudi presejalni program DORA, preko katerega vsaki dve leti na mamografijo povabijo vse ženske med 50. in 69. letom.

Bodi preViden

Tudi letos je Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) Občine Gorenja vas - Poljane v sodelovanju z Javno agencijo republike Slovenije za varnost prometa izvedel akcijo ozaveščanja o varnosti pešcev.

Jure Ferlan

Drugi petek v oktobru so zvečer na več lokacijah v Gorenji vasi in Poljanah posamezni člani občinskega SPV mimoidočim delili odsevnike in jih seznanjali s pravilnim in varnim ravnanjem pešcev na cesti. Kot ugotavlja stroka, se največ prometnih nesreč z udeležbo pešca zgodi v jesenskih in zimskih mesecih, ko so noči daljše in razmere zaradi mokrih cestišč slabše. Z raziskavo so prišli do podatka, da izjemno majhen delež pešcev uporablja odsevna telesa, kar je skrb vzbujajoče. Podatki opazovanja pešcev, ki ga je Agencija izvedla leta 2017, kažejo, da je le 1,2 odstotka pešcev imelo kresničko ali odsevni trak in 4,2 odstotka drugo odsevno površino. Zato v vsakoletni nacionalni

Član sveta SPV Gorenja vas - Poljane Andrej Rezar je delil odsevne trakove v Gorenji vasi. Kot je povedal, jih je večina mimoidočih potrebovala, saj jih niso imeli pri sebi.

akciji Bodi preViden, ki je letos potekala med 5. in 18. oktobrom, opozarjajo na to problematiko in skušajo izboljšati stanje. Letos so v času akcije po vsej Sloveniji razdelili 9000 odsevnih trakov, sodelovalo pa je 125 občin in deset nevladnih organizacij. Med posebno ogrožene skupine spadajo otroci in starejši, zato

je Agencija pozvala šole, da v okviru pouka učenci 4. razredov napišejo svojim starim staršem ali drugim znancem in sorodnikom, ki živijo v okoljih, kjer je zaradi prometnih razmer skrb za lastno vidnost in varnost pešcev še posebej pomembna, pismo, v katerem opozarjajo na pravilno uporabo odsevnih teles na cesti.

Trgovina na Sovodnju z novo podobo

Kupci trgovine Loške zadruga na Sovodnju so v septembru vstopili v prenovljene prostore.

Tina Dolenc

Kot je pojasnil direktor Loške zadruga Mitja Vodnjov, so temeljito prenovili prostore in zunanji videz. Tako so vgradili novo stavbno okovje, pode, strop in razsvetljavo, s čimer so poskrbeli za energetske varčno sanacijo. Skupna vrednost investicije je znašala 25 tisoč evrov.

"Za prenovo smo se odločili, ker je bila trgovina v slabem tehničnem stanju in predvsem zato, ker smo s prenovo lahko tudi razširili ponudbo. Sedaj namreč kupcem poleg klasičnega reprodukcijskega materiala za kmete in vrtničarje nudimo tudi del programa Domači kotiček – moke, rezanci, žgane pijače in likerji, sokovi ... – in naših lastnih mesnih in mlečnih izdelkov blagovnih znamk: Loške mlekarne, Loške mesnine, mesnine Bohinja in Arvaj," je še pojasnil Vodnjov in

Prenovljena trgovina na Sovodnju FOTO: ARHIV LOŠKE ZADRUGE

dodal, da so trgovino odprli skupaj s partnerskim podjetjem Mont-Bajt. Trgovina je odprta ob ponedeljkih, sredo in petkih

med 7. in 15. uro, ob torkih in četrtek pa med 13. in 18. uro. Ob sobotah, nedeljah in praznikih je zaprta.

Navdušujeta jo kemija in biokemija

Klara Ažbe iz Gorenje vasi se je v kroniko zlatih maturantov vpisala na Škofijski klasični gimnaziji v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani.

Milka Burnik

Že zadnja leta šolanja v osnovni šoli je vedela, da hoče postati gimnazijka. K odločitvi ji je z navdušenjem pripomogla sestrčna, mogočnost same stavbe, ko je tam prvič nastopala z violino, ponujen pester glasbeni program in katoliška usmerjenost šole. Stanovala je v Jegličevem dijaškem domu in zaživela precej drugačno življenje, kot ga je bila navajena. Ob nedeljah je odhajala od doma, si morala najti nov krog prijateljev, se navaditi na Ljubljano. Najbolj se ji je vlekle prvo leto, potem je šlo hitreje. "V času korone smo priprave na maturo izvedli online. Veliko je bilo odvisno od samodiscipline

"V času korone smo priprave na maturo izvedli online. Veliko je bilo odvisno od samodiscipline in lastne pripravljenosti za delo."

in lastne pripravljenosti za delo. Nekaj časa sem posvetila poslušanju predavanj, potem še reševanju nalog in ponavljanju snovi prejšnjih let," pravi Klara, ki se je pred maturo intenzivno učila, a našla čas tudi za prostočasne dejavnosti. V srednji šoli so ji bili vseč kemija, nemščina in slovenščina, k čemur so precej pripomogle strokovne profesorice. V prvem letniku je obiskovala dekliški zbor, v drugem (Z)Mešani zbor Škofijske klasične gimnazije, bila je tudi članica orkestra ŠKG. V sklopu predmeta projektna naloga je v 12 izvodih izdala kuharsko knjigo Babičini recepti. Na maturi je zbrala 30 od 34 točk. Najtežji sta ji bili latinščina in matematika z višje zahtevnostne ravni. Latinščino in kemijo je opravljala kot izbirna predmeta. Za nadaljnji študij si je izbrala biokemijo na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo, ker jo področje navdušuje zaradi vseh mogočih reakcij, pridobivanja novih snovi in eksperimentiranja. Področje je tudi precej perspektivno in se hitro razvija.

Klara Ažbe FOTO: OSEBNI ARHIV

Ponujena širina jo je usmerila v medicino

Odličnjakinja Meta Ažbe z Dolenje Dobrave je srednješolska leta preživela v Gimnaziji Želimlje in tamkajšnjem dijaškem domu.

Milka Burnik

Širok izobrazbeni spekter in tako odprte poti za izbiro fakultete, kakovostne dejavnosti, poudarjanje pomena prijateljstva, povezanosti, vrednot, talentov, na primer glasbe, športa, ustvarjanja literature, je odločalo pri izbiri šole. "Poleg učenja sem imela čas in priložnost razvijati ljubezen do glasbe, spoznati izjemne ljudi, prepotovati delček Evrope. Z obiskovanjem želimeljskih prijateljev sem spoznala marsikateri košček Slovenije, ki ga sicer ne bi," se Meta spominja dni v sobivanju s prijatelji in profesorji. Za maturo se je veliko učila in dosti odnesla že od pouka. V začetku zadnjega letnika se je odločila, da hoče maturo dobro opraviti. V sklopu kemije kot predmeta na maturi so izpeljali projekt sintetiziranja aspirina v laboratorijih na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnolo-

gijo. Udeležila se je nekaj tekmovanj iz biologije, kemije in slovenščine, s skupino prijateljic pa glasbenega tekmovanja Strgana Struna, na katerem so se predstavile želimeljske glasbene in vokalne skupine. Največji izziv so ji predstavljali naravoslovni predmeti, ker se je želela pri njih še posebej izkazati. Všeč so ji bili slovenščina, biologija, kemija, fizika in španščina. Priprave na maturo so potekale na daljavo, z veliko vloženega truda profesorjev. Pestilo jo je vmesno pomanjkanje časa za dodatno ponavljanje in utrjevanje snovi. Poleg obveznih predmetov je izbrala še kemijo in biologijo. Izobraževanje nadaljuje na Medicinski fakulteti v Ljubljani, ker jo zanima delovanje človeškega telesa, mehanizmi bolezni in njihovo zdravljenje. V prihodnosti se vidi v naravoslovnem, medicinskem poklicu.

Meta Ažbe FOTO: OSEBNI ARHIV

Znanje že usmeril v robotsko roko

Luka Jelovčan iz Kopačnice se navdušuje nad elektrotehniko, načrtuje in izdeluje že prve robotske roke za robote.

Milka Burnik

Za Srednjo tehniško šolo v Kranju se je odločil, ker zaradi bližine predstavlja manj vožnje. Spoznal je dosti novih prijateljev in pridobil veliko izkušenj. Razen kakšnega testa iz slovenščine mu drugi predmeti niso povzročali težav. Znanje usvoji že med predavanji. Rad ima strokovne predmete s prakso, kjer se lahko igra z opremo in izdeluje vezja. Šolo je predstavljal na informativnih dnevih in različnih delavnicah za osnovnošolce. Vodil je delavnice, kjer so osnovnošolci modelirali 3D-objekte, programirali industrijsko robotsko roko, izdelovali elektronska vezja. Udeleževal se je tekmovanj iz matematike in fizike. V tretjem in četrtem letniku je bil del projekta Erasmus+ in šel na izmenjavo v tujino. V tretjem letniku je prakso opravljal v elektrarni v Estoniji. V četrtem letniku se

je v Italiji učil 3D-tiskanja in programiranja mikrokrmilnikov.

Za maturo se je učil le teorijo in slovenščino, ostale predmete je samo preletel. Med korono je čas posvetil zaključni nalogi in delu doma. Poklicno maturo je opravljal iz slovenščine, matematike, mehatronike in z zaključno nalogo ter s fiziko kot predmetom splošne mature. Za zaključno nalogo je izdelal šest osno robotsko roko. Zanimalo ga je, kako robotska roka deluje in kakšna je matematika v programu, ki jo poganja. Robota je v celoti zmodeliral sam na računalniku in izdelal kose s pomočjo 3D-tiskalnika. Robot še ne zna veliko, mu bo pa koristil kot orodje za učenje programiranja. Zbral je 22 od 23 točk. Študij nadaljuje na Fakulteti za elektrotehniko. Prvi vtisi so zelo pozitivni, čeprav zaradi korone študij poteka večinom na daljavo. Sebe si nekoč najbolj predstavlja v razvoju v industriji.

Luka Jelovčan FOTO: OSEBNI ARHIV

Katja Bogataj na Rijavčevih dnevih

Na povabilo KUD Glasbene muze se je učenka glasbenega centra Ad libitum Katja Bogataj odzvala povabilu na prve Rijavčeve dneve.

Katja Bogataj iz Fužin obiskuje Osnovno šolo Ivana Tavčarja Gorenja vas in pouk instrumenta na Sovodnju. V septembru je nastopila na Rijavčevih dnevih na Vojskem nad Idrijo, kjer se je Ivan Rijavec rodil in tudi nekaj časa deloval. Rijavec, od čigar smrti letos mineva štirideset let, je bil skladatelj, glasbenik, zborovodja, učitelj, ravnatelj glasbene šole in vsestranski glasbeni entuziast, ki je s svojim delovanjem pustil velik pečat na Idrijsko-Cerkljanskem in celotnem Primorskem. Njegova vnukinja, profesorica in pianistka Maja Tajnšek, ki zadnja leta prek svoje glasbene šole deluje tudi v naših

Katja Bogataj je na prireditvi pred domačijo na Vojskem, kjer so Rijavec in njegova družina nekaj časa tudi živeli, izvedla dve njegovi skladbi, prirejeni za kitaro, in dve drugi skladbi.

kraji, se že več kot deset let trudi obuditi in ohraniti njegovo glasbeno zapuščino. Tako poleg odmevnega mednarodnega tekmovanja za klavir in harmoniko prireja še druge dogodke in izvaja krstne izvedbe njegovih klavirskih minuat. Katja Bogataj je na prireditvi pred domačijo na Vojskem, kjer so Rijavec in njegova družina nekaj časa tudi živeli, izvedla dve njegovi skladbi, prirejeni za kitaro, in dve drugi skladbi. Prireditel, ki so jo poleg glasbenikov iz KUD Glasbene muze izvedli člani KUD Planika Vojsko, je nosila naslov Spomini na Ivana Rijavca v glasbi, pesmi in besedi in je potekala pod veliko lipo pred domačijo "v Krpciji". Rijavec bi bil zagotovo ponosen, da njegova tovrstna glasba, ki je bila zaradi pomanjkanja notnega materiala prvotno skomponirana bolj kot ne le za interno uporabo v učne namene na glasbeni šoli, živi širše in že nekaj časa sega tudi v tujino, kjer jo številni mladi glasbeniki izvajajo z radostjo in velikim veseljem.

Katja Bogataj FOTO: OSEBNI ARHIV

Podobe z Loškega

V Galeriji Šubičeve hiše v Poljanah je že dober teden na ogled območna likovna razstava, ki so jo pripravili v škofjeloški območni izpostavi JSKD.

Igor Kavčič

Pogled skozi malo okence ob vhodu v Galerijo Šubičeve hiše razveseljuje. Oba razstavna prostora sta namreč v teh dneh zaživela z aktualnimi likovnimi deli ustvarjalcev širšega loškega območja in obeh dolin. Potem, ko je koronavirus odnesel že tradicionalno kolonijo Iveta Šubica, ki jo Združenje umetnikov Škofja Loka zadnja leta v sodelovanju z Občino Gorenja vas - Poljane organizira prav v Šubičevi hiši – vselej je potem na ogled tudi razstava na koloniji nastalih del –, pa tokrat v galeriji gostuje območna izpostava JSKD Škofja Loka. Na ogled so dela likovnikov, ki delujejo na območju loške izpostave in so se javili na poziv za razstavo.

Na ogled so dela z motivi pokrajine, urbane in ruralne arhitekture, narave, tu je kakšno tihožitje in tudi nekaj portretov. Avtorji se predstavljajo tako z oljnimi in akrilnimi slikami kot akvareli in risbami.

"Območno likovno razstavo smo po več letih znova obudili lani, ko smo gostovali v Sokolskem domu v Škofji Loki, letos pa smo likovna dela razstavili tu, v Poljanah. Naša želja je, da vsako leto razstavimo v drugem kraju, ki ga pokriva naša območna enota," je povedal Janez Jocif s škofjeloškega sklada. Letos so likovniki predvidoma poslali po dve deli, a je zaradi velikosti galerije na ogled le po eno delo vsakega avtorja.

Svoja novejša dela tako predstavlja devetnajst likovnikov: Anton Benedik, Martin Eniko, Matjaž Eržen, Ita Gaber, Nik Hvasti, Krmen Jelenc, Milka Jug, Tone Kožuh, Karlo Markovič, Matjaž Metaj, Ema Nunar, Franc Rant, Janez Rant, Lejla Vita Rihtaršič, Danica Štajer, Dunja Škofic, Lojze Tarfila, Stane Zgaga in Natalija Žitnik Metaj.

Razstava je zelo raznolika, saj tema ni bila predpisana, prav tako tudi ne likovna tehnika in format del. Tako si ogledujemo

Najprej pogledamo skozi okno ...

... in že smo v galeriji pred sliko Avtoportret Ite Gaber.

Sodelavca pri pripravi in postavitvi razstave Janez Jocif in Agata Pavlovec FOTO: IGOR KAVČIČ

pokrajine, urbano in ruralno arhitekturo, naravo, tu je kakšno tihožitje in tudi nekaj portretov. Avtorji so poslali tako oljne in akrilne slike kot akvarele in risbe. "Pri kar nekaj delih je zaslediti svež pristop avtorjev. Če se spomnim na razstave iz preteklih let, ko so bile na ogled večinoma pokrajine in tihožitja, si tu lahko ogledamo še vse kaj drugega," je povedala strokovna sodelavka pri postavljanju razstave, akademska slikarka Agata Pavlovec: "Ob pestrosti tematike na slikah me veseli, da tokrat razstavljajo predstavniki različnih generacij, od osnovnošolke do likovnikov v tretjem življenjskem obdobju. Vidi se, da se avtorji pri svojem delu razvijajo, da iščejo naprej nove ustvarjalne poti."

Razstava bo predvidoma na ogled ves mesec, pa tudi v novembru, in sicer po predhodnem dogovoru na telefonski številki 031/720-573.

V jesen in zimo z zdravilnim terjakom

V Kavarni Visoko so konec septembra predstavili svojo jesensko ponudbo. Ogledati si je bilo mogoče pripravo terjaka in zeliščnega čaja ter se ob tem posladkati z domačimi buhtlji.

Mateja Rant

Ko zadiši iz črne kuhinje, so naslovili dogodek, ki se je konec septembra odvijal v Kavarni Visoko. Obiskovalci so si v črni kuhinji dvorca Visoko lahko ogledali pripravo čaja iz terjaka, to je iz močno koncentriranega soka zrelih jagod črnega bezga. Zraven so ponudili slastne buhteljne s tremi vrstami marmelade. V tovrstni kulinarčni ponudbi dvorca je sicer mogoče uživati vsak petek, ob sobotah in nedeljah pa ponudbo dopolnijo z ocvirkovco in drobnjakovo potico.

Na ta način so v jesenskem času oživili črno kuhinjo v dvorcu. "Po besedah naših muzealcev sicer ne gre za čisto klasično črno kuhinjo, saj je že modernejšega tipa in je torej pravzaprav kuhinja z napo," je razložila vodja kavarne Martina Ambrožič Tušar. V njej želijo oživljati lokalno kulinarčno dediščino z vključevanjem lokalnih ponudnikov. Za izdelke, ki so jih vključili v jesensko ponudbo, so poskrbeli na kmetiji Jeran na Žirovskem Vrhju Sv. Urbana v Poljanski dolini. Prej zapuščeno kmetijo sta pred devetimi leti začela oživljati Ana in Miha Gantar, ki v delo na kmetiji že vključujeta tudi svoje štiri sinove. "Že dolgo je bila namreč moja želja, da ostanem doma in se povsem posvetim peki piškotov, izdelovanju sirupov, kuhanju marmelad ..." je razkrila Ana Gantar, ki po receptu svojih babic pripravlja tudi terjak. Terjak so imeli po njenih besedah včasih skoraj na vseh gorskih

Ana Tavčar z domačimi buhtlji

kmetijah pod Blegošem na poljanski strani. "Lekarne so bile namreč daleč, zato so si pri zdravljenju raznih obolenj poskušali ljudje pomagati sami." Terjak je bil eden od pripravkov, ki je bil včasih obvezen spremljevalec pri prehladnih obolenjih, za zdravljenje gripe in pljučnih bolezni, pili so ga tudi za dvig odpornosti in hitrejše okrevanje po boleznih. "Sama mu dodam sladkor, naši predniki pa so ga pripravljali brez sladkorja, zato je bil bolj trpek." Bezgove jagode so sicer strupene, zato je potreben poseben postopek obdelave. "Kuha se tri dni, hitro pa lahko skipi kot mleko, zato je treba biti ves čas

poleg in mešati," je pojasnila Ana Gantar. Tako nastane čajni pripravek, ki je videti kot zelo gost med. Za pripravo čaja ga je treba zgolj vmešati v vrelo vodo. "Zraven ne potrebuješ ne medu, ker je že sam po sebi dovolj sladek, ne limone, ker vsebuje veliko vitamina C," je razložila Martina Ambrožič Tušar. Ana Gantar kavarno na Visokem oskrbuje tudi z domačimi buhteljmi. "Gre res za neko posebno sladico, ki nam priključuje spomin na naše babice," je poudarila Martina Ambrožič Tušar. Buhteljne ponujajo tudi v posebnem modelu v obliki srčka oziroma simbola Poljanske doline. V njem Ana Gantar speče tri buhteljne s tremi različnimi marmeladami, ki jih prav tako pripravlja sama. V jesenski ponudbi je mogoče uživati v buhteljnih, v katerih se "skriva" češnjava, hruškova ali slivova marmelada.

Na dvorcu so prek minule zime zamenjali streho, obnovili fasado in restavrirali vhodna vrata. "Naša želja je, da bi v prihodnje zgradili še most čez Poljansko Soro in uredili sosednjo stavbo, v kateri je bil včasih hlev, saj bi s tem pridobili tudi prostor za večje prireditve. Kozolec je namreč za ta namen uporaben samo v poletnih mesecih," je razložila Martina Ambrožič Tušar. V kleti imajo zdaj v načrtu še ureditev pripravljalne kuhinje, v kateri bodo lahko pripravljali preprostejše pogostitve po slavnostnih dogodkih, je še pojasnila Martina Ambrožič Tušar.

Iz črne kuhinje je zadišalo po terjaku in zeliščnem čaju.

V septembru pouk in dejavnosti po načrtih

Na OŠ Ivana Tavčarja poskušajo izvajati pouk po "normalnih" tirnicah, vendar ob upoštevanju priporočil v skladu s smernicami Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ).

Nošenje mask, umivanje in razkuževanje rok, upoštevanje čim večje razdalje med osebami, zračenje učilnic, nekabinetni pouk, zadrževanje v matičnih učilnicah, brez druženja med odmori, čim manj mešanja skupin ... Učenci in delavci šole se trudijo, da bi ohranili zdravje, svoje in tistih okrog sebe.

Šola v naravi

Pouk je doslej potekal nemoteno. Največ problemov se pojavlja pri izvedbi dnevov dejavnosti. Uspešno je bila izvedena prva šola v naravi, saj so se učenci 4. razreda od 7. do 11. septembra učili plavanja in drugih veščin na Debelem rtiču. Od 70 učencev je v Ankaran odpotovalo 66 četrtošolcev, na koncu jih je 65 pridobilo veščino plavanja, ki lahko marsikomu reši življenje, vsem pa omogoči uživanje v vodi. Uživali so v učilnici pod borovci, s pomočjo vrtnarke spoznavali zdravilne rastline, zelišča, drevesa in grmovnice, pa tudi manjše živali od veveric do komarjev, raziskovali so življenje na morskem obrežju, pisali dnevnike in pisma domačim in se sprehodili po vinogradu. Vmes so se kratkočasili s športnimi in družabnimi igrami, iskali skriti zaklad, odpluli z ladjico do Kopra in si ogledali pristaniško mesto, preskusili so se tudi v supanju in vožnji s kajaki. Zvečer so plesali, brali pravljice in le redki so potočili kakšno solzico, ker so pogrešali domače. Glavni namen – naučiti se plavati – je bil izpolnjen, bili so zdravi in tudi vreme je omogočilo, da so se urili v plavanju in spoznavali Primorsko.

Strokovne ekskurzije

Kljub pandemiji covid-19 so 18. septembra uspešno izvedli strokovne ekskurzije. Učenci 5. razreda so si ogledali Bolnišnico Franjo in Most na Soči. Šestošolci so se odpravili na Notranjsko. Obiskali so Predjamski grad, Postojnsko jamo in videli svetovno znane mladičke človeške ribice, Cerkniško jezero z okolico ter maketo in multivizijo presihajočega Cerkniškega jezera v muzeju Kebe. Sedmi razred je proučeval Dolenjsko in se ustavil na Jurčičevem domu na Muljavi, Trubarjevi domačiji na Raščici in se posladkal v sušilnici sadja v Gradežu nad Turjakom. Učenci 8. razreda so se preko Tuhinjske doline odpravili do Vitanj. Tam so si ogledali Noordung center in imeli delavnico Akcija – Reakcija. Nato so nadaljevali pot do Ptuja, kjer so imeli voden ogled Ptujkega gradu in starega mestnega jedra. Devetošolci so spoznavali grozote prve svetovne vojne v kobariškem muzeju. V Idriji so se spustili v Antonijev rov in se seznanili z rudarjenjem živega srebra, si ogledali Kamšt in se sprehodili skozi starodavno mesto. Učenci so tega dne po posameznih razredih spoznavali Primorsko, Dolenjsko, Štajersko in Notranjsko, tako da v petih letih spoznajo različne predele Slovenije. Dne 29. septembra je posijalo sonce in dalo priložnost za izvedbo jesenskih pohodov: peti razred se je odpravil na Sleme pod Blegošem, šesti na Javorč, sedmi v Vinharje, osmi na Grmado nad Polhovim Gradcem in deveti na ogled utrdb Rupnikove linije na Golem vrhu.

V šolo s pešbusom

Tudi v tem šolskem letu poteka projekt Pešbus pod vodstvom Mojce Mezeg Drmota. Letos se ga je na treh linijah udeležilo 36 učencev od 1. do 5. razreda. Skupno je sodelovalo šest spre-

S pešbusom v šolo FOTO: ARHIV ŠOLE

Učenci četrtega razreda v plavalni šoli v Ankaranu FOTO: ARHIV ŠOLE

mljevalcev. To so bili starši, stari starši in predstavnik ZŠAM Žiri. Vsi zaslužijo veliko pohvalo, saj brez njih Pešbusa ne bi bilo. Projekt so na šoli začeli z željo, da prepričajo vsaj nekaj otrok, da bi večkrat šli v šolo peš. Upajo, da jim je to uspelo in da bodo otroci čim večkrat hodili v šolo peš – sami ali v družbi sosedov, prijateljev, sošolcev in sorodnikov.

Tekmovanja iz znanja

Začela so se tudi tekmovanja iz znanja. Učenci so se že pomerili na šolskem tekmovanju iz logike.

V okviru šole je postavljenih več razstav. Osnovnošolci iz več evropskih držav razstavljajo slike, ki so nastale na likovnem natečaju Otroci pomagajo otrokom (organizatorka je Jana Rojc). Njihova dela so razstavljena do konca oktobra v Bolnici Franji pri Cerknem. Postavljene so kar tri fotografske razstave, ki so nastale pod vodstvom Bojane Mihalič Stržinar. V šolskem večnamenskem prostoru si lahko oktobra in novembra ogledate fotografije, ki so jih ustvarili učenci foto krožka. Ciklu so dali naslov Piran, Ptuj in Škofja Loka skozi otroške oči. Na šolski spletni strani boste našli digitalno fotografsko razstavo na temo o živalih. V Taverni Petra pa sta se združila fotografski krožek in KUD Trata Gorenja vas. Skupna razstava z naslovom Tisočera mesta je lep dokaz medgeneracijskega sodelovanja.

Priznanje raziskovalkam in veliko gibanja za vse

Šolsko leto poteka tako, kakor ga krojijo ukrepi proti širjenju virusa. Učenci so veliko na prostem, čim več se gibajo ter spoštujejo vsa priporočila, ki veljajo tako zanje kot za učitelje.

Bernarda Pintar

Prav gibanje in splošna telesna kondicija sta v teh časih zelo pomembna. Vendar tudi druge šolske dejavnosti potekajo dokaj nemoteno. Ena izmed teh je tudi raziskovanje. Zaradi epidemije se je državno srečanje mladih raziskovalcev, ki bi se sicer moralo odvijati spomladi, zavleklo v september.

Naše učenke Tadeja Kržišnik, Nina Jereb in Brina Frlan so v preteklem šolskem letu raziskovale legende na Poljanskem in odlično opravile svoje delo. Najprej so se na daljavo, preko videokonference, izkazale s predstavitvijo svoje raziskovalne naloge na področnem srečanju mladih raziskovalcev v Biotehniškem centru Naklo ter se uvrstile v prvi krog državnega tekmovanja. Tu so bile izbrane v drugi krog, ki pomeni zadnjo stopnjo državnega srečanja oz. kar tekmovanja mladih raziskovalcev. Letošnje državno srečanje je bilo z 18. maja prestavljeno na 15. september. Ob upoštevanju vseh zaščitnih ukrepov so pred-

Začni mlad, tekmuji pošteno

stavitve potekale na Fakulteti za naravoslovje in matematiko v Mariboru, naša tri dekleta pa so se od tam vrnila s srebrnim priznanjem. Čestitke Tadeji, Nini in Brini za ves trud in uspešno predstavitev legend, pripovedk in zgodb iz naših krajev! Če vas njihove ugotovitve zanimajo, si raziskovalno nalogo lahko ogledate na spletni strani naše šole.

Gibanja ni nikoli dovolj

Prva polovica septembra je učencem omogočila, da so veliko časa prebili na prostem. Prvi trije razredi so jo mahnili na Goro, četrtošolci na Gabrško goro, peti razred pa na Bukov vrh. Učenci šestih in sedmih razredov so športni dan namenili merjenju v atletskih disciplinah ter v orientacijskem teku.

Dne 23. septembra smo prvič praznovali državni praznik – dan slovenskega športa. Naša ekipa orientacijskega teka se je prav na ta dan udeležila državnega prvenstva v orientacijskem teku za osnovne in srednje šole. Tekmovanje je potekalo v Črnučah

Mlade raziskovalke Tadeja, Brina in Nina

na OŠ Maksa Pečarja. Letošnja izvedba tekmovanja je bila res posebna, saj je tekmovanje potekalo na kronometrski način. To pomeni, da so se tekmovalci posamezne šole odpravljali na progo od najhitrejšega navzdol.

Proga je bila zaradi dežja in mokre podlage zahtevna in tudi daljša kot v predhodnih izvedbah. Za našo šolo so nastopili Lučka Ficko, Brina Frlan, David Križnar, Dominik Pisk, Blaž Šubic, Timotej Kos in Miha Dolenc. Izvrstno se je izkazal David Križnar, ki je osvojil drugo mesto. Tudi ekipno so se naši fantje uvrstili na drugo mesto med 16 sodelujočimi šolami. Ob prvem dnevu slovenskega športa so tekmovali tudi učenci prvega triletja. Atletska zveza Slovenije jih je povabila k sodelovanju na najbolj množičnem teku otrok Slovenije pod sloganom: Začni mlad, tekmuji pošteno. Naši mladi tekači so se pred preizkušnjo na atletski stezi najprej dobro pripravili in ogreli, nato pa odločno in borbeno pretekli razdaljo sto oziroma dvesto metrov. Po teku otroci niso skrivali zadovoljstva in navdušenja. Strinjali so se, da to pripomore k zdravemu načinu življenja, zato se bodo s tekom ukvarjali še naprej in širili navdušenje tudi med druge.

Teden otroka v vrtcu v Javorjeh

Geslo letošnjega Tedna otroka je bilo Odgovor je pogovor. Vsako leto je to v vrtcu poseben, malce drugačen teden, letos pa je drugačen tudi zaradi trenutne epidemiološke slike. Strokovne delavke smo tako morale dejavnosti prilagoditi razmeram, a so otroci kljub temu uživali in se imeli lepo. Vsak dan nam je prinesel kaj zanimivega. Tako smo imeli mini koncert učencev PŠ Javorje, ki igrajo kakšen instrument, ogledali smo si risanko, na ustvarjalni delavnici ustvarjali živali iz lesa in gozdnih plodov, obiskali adrenalinski park na Starem vrhu in se podali na pohod po Meteoritkovi poti. Otroci so veliko časa preživali v naravi in svežem zraku, kar je v danih razmerah vsekakor dobrodošlo.

Predstavitev inštrumentov v vrtcih

Glasbena šola Škofja Loka že vrsto let vsako jesen pripravlja predstavitev glasbil otrokom v vrtcih. Lani smo prvič obiskali tudi otroke v Gorenji vasi, letos pa dodatno še otroke v Poljanah.

Luka Železnik, pomočnik ravnatelja

Za mnoge predšolske otroke so naše predstavitve prvi stik v živo vsaj z nekaterimi izmed glasbenih inštrumentov, ki so jih pred tem morda videli zgolj na videoposnetkih. Glasbila otrokom predstavljajo naši učitelji, saj želimo, da je njihov prvi stik z njimi res pristen in da vsako glasbilo spoznajo v najlepši zvočni barvitosti.

Vsi učitelji, ki poučujejo v okviru naše glasbene šole, imajo za sabo dodiplomski ali podiplomski študij inštrumenta ali glasbene pedagogike na akademiji za glasbo ali drugih visokošolskih ustanovah v Sloveniji in drugod po Evropi (Dunaj, Salzburg, Linz, Gradec, Celovec, Stuttgart, Zagreb ...), tako da nad poukom na naši šoli bdi dobro uigrana ekipa vrhunskih izvajalcev, posebej usposobljenih za delo z nadobudnimi mladimi glasbeniki. Predstavitev za predšolske otroke na območju občine Gorenja vas - Poljane je letos potekala 16. oktobra, ko so naši učitelji

Predstavitev glasbil otrokom iz Vrtca Zala

FOTO: GORAZD KAVČIČ

obiskali Vrtec Zala pri Osnovni šoli Ivana Tavčarja Gorenja vas in Vrtec Agata pri Osnovni šoli Poljane ter otrokom predstavili pisano paleto različnih glasbil: prečno in kljunasto flavto, klarinet, saksofon, violino, violo, violončelo, trobento, pozavno, klavir, tolkala, kitaro in harmoniko. Skupaj z otroki so ob koncu predstavitve še zapeli in zaigrali otroško pesmico Ježek teka, teka in otroke povabili k vpisu v Glasbeno šolo Škofja Loka.

Dislocirani oddelek v Sokolskem domu

Z letošnjim šolskim letom je Glasbena šola Škofja Loka pouk večine predmetov v Dislociranem oddelku Gorenja vas - Poljane ob podpori in razumevanju Občine Gorenja vas - Poljane preselila v prostore Sokolskega doma Gorenja vas.

Luka Železnik, pomočnik ravnatelja

Doslej sta pouk mladih glasbenikov gostili osnovni šoli v Gorenji vasi in deloma tudi v Poljanah. S preselitvijo se odpirajo povsem nove možnosti za razvoj osnovnega glasbenega šolstva v Poljanski dolini.

Že konec avgusta smo v malo dvorano Sokolskega doma preselili šolski klavir, katerega obnovo je pred nekaj leti omogočila Občina Gorenja vas - Poljane. Po potrebi ga bomo lahko prepeljali tudi v veliko dvorano, kar bo zagotovo pripomoglo k razmahu kulturnega utripa v občini. To sicer ni prvi klavir v Sokolskem domu v Gorenji vasi – prvi klavir je za uporabo v Sokolskem domu podarila Franja Tavčar.

V prostorih Sokolskega doma tako od septembra že poteka pouk flavte, klavirja, violine, viole, violončela, klarineta in harmonike kot tudi klavirske korepeticije; viola, harmonika in klarinet so letošnja nova pridobitev na oddelku. Pouk kitare in nauka o glasbi za zdaj še vedno poteka na OŠ Ivana Tavčarja, ko bo to možno, pa se bosta prav tako prestavila v Sokolski dom. Tam bodo odslej potekali tudi vsi večji in manjši nastopi mladih glasbenikov, glasbeni seminarji in podobno. V petek, 13. novembra, ob 18. uri (če bodo to dovoljevale epidemiološke razmere) načrtujemo javni nastop učencev in učiteljev Dislo-

Selitev klavirja v Sokolski dom FOTO: ARHIV GS ŠKOFJA LOKA

ciranega oddelka Gorenja vas - Poljane, ob robu katerega bo župan Milan Čadež Glasbeni šoli Škofja Loka simbolično predal v uporabo nove prostore.

Izboljšanje obstoječega ali vzpostavitev novega

V oktobru so bile v večnamenskem prostoru Šubičeve hiše v Poljanah v organizaciji Javnega zavoda Poljanska dolina izpeljane izobraževalne delavnice za deležnike in pravne subjekte na področju turizma, ki delujejo na območju občine Gorenja vas - Poljane oziroma širše Poljanske doline.

Miha Markelj

Delavnice so potekale dva dneva v triurnih sklopih, in sicer po sistemu štirih uvodnih predavanj, ki jim je sledila skupna diskusija, po krajšem premoru, pa so sledili še individualni pogovori vsakega udeleženca delavnice s profesorji in študenti Fakultete za Turistične študije – Turistice ter glavnim koordinatorjem Dejanom Križajem.

Tematika predavanja je bila usmerjena v želje, ki so jih udeleženci prehodno z anketnim vprašalnikom sporočili predavateljem. S tem namenom je bil največji poudarek namenjen naslednjim temam: spletno trženje prek izbranih kanalov, oblikovanje integralnih turističnih produktov, promocija in trženje na socialnih omrežjih in kreiranje inovativnosti v turizmu. Prav tako pa so bili v sklopu delavnic predstavljeni tudi različni nacionalni in mednarodni primeri dobrih praks, ki so lahko aplikativni tudi na območju Poljanske doline. V splošnem so predavanja pokazala tudi na pozitivne primere iz Poljanske doline, kot je že zelo dobra zastopanost na socialnih omrežjih (predvsem na Facebooku in Instagramu), in na možnosti večjega vnosa ponudbe storitev s strani posameznih turističnih subjektov na Tripadvisor.

Organizacija delavnice je bila strokovna in je nudila možnost tako za formalne predstavitve kot neformalna druženja med udeleženci in predavatelji. Udeleženci so bili s posredovanjem

Delavnice s področja turizma v Šubičevi hiši

FOTO: KRISTINA BOGATAJ

znanjem zelo zadovoljni ter so izrazili željo po morebitnem poslovnem sodelovanju tudi v prihodnje, prav tako pa so pohvalili prizadevanja Zavoda Poljanska dolina za organizacijo tovrstnih srečanj.

Sejem alpsko-jadranske kuhinje

Med 17. in 27. septembrom so v Celovcu v organizaciji Turistične zveze Celovec potekali zdaj že vsakoletni Dnevi alpsko-jadranske kuhinje, v okviru katerih je med 25. in 27. septembrom potekala Alpsko-jadranska pot okusov. Na njej se je predstavila tudi Poljanska dolina.

Jera Miklavčič

Ideja dogodka je združevanje vrhunske gastronomije in najboljših proizvajalcev iz Slovenije, Furlanije, Istre in avstrijske Koroške. Letos je celotno dogajanje potekalo v skladu s trenutno situacijo bolj zadržano in mirno, z manj "pouličnega" dogajanja, vendar je bilo kljub temu čutiti pravi sejamski utrip, pozitivno naravnost in željo obiskovalcev po spoznavanju razstavljavcev in njihove ponudbe.

Zavod Poljanska dolina je na svoji stojnici predstavljal občino Gorenja vas - Poljane, celotno Poljansko dolino in hkrati tudi njene ponudnike. Obiskovalci dogodka so lahko dobili ideje za izlete, informacije o možnih nastanitvah, kulinaričnih doživetjih in tematskih poteh ali kupili katerega izmed izdelkov rokodelcev naše doline. Odziv obiskovalcev na našo ponudbo in predstavitev je bil odličen, hkrati pa smo udeležbo izkoristili tudi za nova poznanstva in možna prihodnja sodelovanja z različnimi deležniki v svetu turizma.

Dnevi alpsko-jadranske kuhinje v Celovcu FOTO: LUCIJA KAVČIČ

Jesen prinaša obilje novih knjig

Med 8. septembrom in 11. oktobrom je že tretje leto zapored potekal projekt Nacionalni mesec skupnega branja. Branje je pomemben sestavni del našega vsakdana. Dolgi zimski večeri, ki jih prineseta jesen in zima, so idealen čas, da posežemo po knjigi, da uživamo ob prebiranju dobrih zgodb sebi in otrokom.

Bernarda Buh, knjižničarka

Bralni izziv za odrasle

V Knjižnici Ivana Tavčarja Škofja Loka smo knjižničarke na oddelku za odrasle skrbno izbrale več kot sto naslovov knjig, ki vam bodo v dolgih večerih krajšale spanec. Priporočeni sezname se nahajajo v vseh naših enotah ali pa si jih lahko ogledate na spletni strani knjižnice. V knjižnici je tudi obrazec, na katerega zapišete dva knjižna naslova s seznama ter misel ali dve iz prebrane knjige in ga oddate pri informacijskem pultu v knjižnici. Bralni izziv poteka od 1. oktobra 2020 do 28. februarja 2021. V začetku marca bomo izžrebali nagrajenca, ki bo prejel lepo nagrado. Prepustite se napetim, žgečkljivim, pretresljivim zgodbam, ob katerih ne boste mogli prenehati brati.

Družinsko branje in ustvarjanje

Z mesecem oktobrom začnemo novo, 7. sezono družinskega branja. Pri knjižničarkah dobite knjižico z novimi seznamami knjig in vprašanji. Knjige so opremljene

z nalepkami in vas čakajo na posebej označenih mestih naših knjižnic.

Za vse otroke, ki radi ustvarjajo, smo pripravili tudi nekaj materiala, ki ga lahko odnesete domov. Tako bodo pravljичni junaki nastajali v krogu družine. Če boste kakšen izdelek prinesli tudi nazaj v knjižnico, ga bomo z veseljem razstavili.

Dogodki v knjižnici

Glede na trenutno situacijo smo se odločili, da bodo do nadaljnjega prireditve za otroke potekale le v Krajevni knjižnici Gorenja vas, kjer nam prostor to omogoča. V Poljanah in na Sovodnju prireditve ne bo. Po ustaljenem redu pa se menjajo razstave, trenutno so na ogled slikarska dela domačina iz Hotovelj, Tonija Albrehta.

Pravila v knjižnici

Koronačas prinaša določene omejitve tudi v knjižnicah. Pravila so navedena ob vstopu v knjižnico, prosimo, da jih dosledno upoštevate in s tem omogočite lažje delo knjižničarkam. Vsi, ki se ne želite držati

Vse dobre knjige imajo nekaj skupnega – so bolj resnične, kot če bi se dejansko zgodile. (Ernest Hemingway)

navodil, imate možnost naročila gradiva preko e-poštnega naslova ali telefona. Prevezli ga boste na mestu izven prostorov knjižnice, po predhodnem dogovoru s knjižničarko. Lahko pa ga vam pošljemo tudi po pošti (stroške pošiljanja prevzamete sami).

i

Nekaj novih naslovov z naših knjižnih polic, ki jih priporočamo:
Brenner, J.: DOM ZA PENNY
Crossan, S.: ENO
Dabos, C.: SPOMIN BABILONA (Zrcalka, knj. 3)
Lackberg, C.: SREBRNA KRILA
Pogorevc, P.: RAC
Sendker J. P.: SPOMIN SRCA
Valpy, F.: ŠIVLJINO DARILLO

KAKO VZGAJATI OTROKA, DA BO RAD BRAL:

- naj branje postane del otrokovega vsakdana
- dom naj bo prostor, kjer domujejo tudi knjige
- branje naj postane dogodek
- dovolite, da se otrok sam odloči, kaj bo bral
- ugriznite se v jezik, ko otrok bere knjige, ki vam niso všeč
- naj otrok vidi, da v prostem času uživata v branju
- spreglejte nekatera pravila, ko gre za branje
- otroka nikoli ne silite brati
- ko otrok najde knjigo, ki mu je neznansko všeč, mu pomagajte najti še več takih
- če otrok bere s težavo, bodite potrpežljivi in ostanite na njegovi strani

(zgibanka vas čaka v knjižnici)

i

Malo mešano

V Krajevni knjižnici Gorenja vas bo do konca novembra na ogled slikarska razstava Tomija Albrehta.

Tomi Albreht, rojen leta 1964, je mladost preživel v Račevi, zdaj z družino živi v Poljanah. Zaposlen je v Etiketi v Žireh. V knjižnici v Gorenji vasi je ta čas na ogled razstava njegovih del z naslovom Malo mešano.

Anamarija Stibilj Šajn je takole opisala njegovo ustvarjanje: "Tomi Albreht je z likovnim ustvarjanjem povezan že od osnovnošolskih let, zato je izbral nadaljnje izobraževanje na grafični šoli v Ljubljani. Po grafični šoli je znanja nabiral tudi pod mentorstvom Franca Novinca, Milana Eriča in Maje Šubic. Predvsem pa s svojim predanim, neutrudnim in razi-

Tomi Albreht

skovalnim likovnim delovanjem uril in utrjeval likovne veščine. Slikovno snovanje je vedno vodil v smeri prenašanja resničnosti, vendar je njegova ustvarjalna vloga skozi različne tehnike doživljala tudi spremembe. Začetki nedvomno pripadajo realizmu, nekateri ustvarjalni koraki so ga vodili celo proti hiperrealizmu."

Aktivno proti invazivkam

Ljudska univerza Škofja Loka je konec meseca septembra prejela odločbo Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, s katero je bil odobren projekt, ki je nastal v okviru LAS Loškega pogorja.

Jaka Šubic

Z njim želimo s problemom invazivk seznaniti čim več prebivalcev štirih občin in izvesti nekaj pilotnih projektov zatiranja in akcij odstranjevanja. Projekt bo potekal od septembra letos do aprila 2022. Ob Ljudski univerzi Škofja Loka, ki je vodilni partner, sodelujeta kot partnerja še Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko-gozdarski zavod Kranj in Ribiška družina Visoko.

Težave zaradi hitrega širjenja invazivnih tujerodnih rastlin (ITR) obstajajo v celi državi pa tudi širše. Škofja Loka in obe dolini niso izjeme. V Poljanski in Selški dolini so se razrasle predvsem ambrozija, ki je alergena in kot taka nevarna za ljudi, žlezava nedotika, japonski dresnik, topinambur, deljenolistna rudbekija, kanadska ali orjaška zlata rozga, navadna barvilnica in enoletna suholetnica. Marsikje so njihovi sestoji zavzeli že precejšnje površine, travnik, prekrit z nedotiko, ni

Deljenolistna rudbekija in enoletna suholetnica sta med najpogostejšimi invazivkami v Poljanski dolini.

nobena redkost, japonski dresnik se je v spodnjih delih doline razširil na površinah, ki konkurirajo površinam kornih. Invazivke prevzemajo mesto avtohtonim rastlinskim vrstam ter povzročajo škodo v kmetijstvu – zmanjšujejo travniške in njivske površine, kakovost krme in pridelka gojenih rastlin. Posledično se zmanjšuje biodiverzitet in ruši stanje ekosistemov na naravovarstveno pomembnih območjih.

Zato v projektu želimo doseči naslednje cilje: popisati in evidentirati tujerodne rastlinske vrste v priobalnem pasu obeh Sor in na določenih kmetijskih zemljiščih, izdelati promocijski film in zloženko o ITR

v Poljanski in Selški dolini ter informirati in ozavešiti čim širši krog občanov k odgovornemu ravnanju. Ozaveščanje prebivalcev s predavanji bo namenjeno vzgojiteljicam, učiteljem in staršem, občanom vseh starosti po krajevnih skupnostih ter članom raznih društev, komunalnim delavcem, gradbenikom, ribičem, planincem, lovčim itd. Izvedli bomo tudi nekaj očiščevalnih akcij in pilotnih poskusov odstranjevanja ITR. Prva predavanja za občane bomo začeli izvajati v novembru, promocijski film pa si boste lahko ogledali tudi na drugih izobraževanjih, ki potekajo v Lokalnem učnem središču v Gorenji vasi.

Suhi Dol skozi folklorne pripovedi

Pošten bodi in delaj je naslov knjige, v kateri sta Tone Košir in Milena Igličar zbrala folklorne in spominske pripovedi iz župnij Šentjošt in Lučine.

Mateja Rant

Na zemljevidu slovenskih folklornih pripovedi se je po novem znašel tudi Suhi Dol, ki ga na današnjih zemljevidih sicer ni več najti, so poudarili ob 53. knjigi iz zbirke Glasovi, ki je izšla pod okriljem Založbe ZRC pri Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. V njej so zbrali 434 pripovedi iz župnij Lučine in Šentjošt nad Horjulom, pri čemer jih je največ, več kot tristo, iz zaselka Suhi Dol, ki leži na stičišču obeh župnij.

"Ogromno pripovedi izvira kar z naše domačije, kjer smo snemali pripovedi mojega očeta Matevža Koširja in njegove žene Slavke," je pojasnila Milena Igličar, ki je pripovedi zbirala skupaj s Tonetom Koširjem, drugimi domačimi in sosedi prevajalko Ireno Modrijan. Največ je zgodovinskih in socialnih

povedk ter anekdot, vmes so tudi bajčne, strašljive in legendne povedke. Večina pripovedi je zapisana v rovtarskem narečju, ki je značilno za to območje, opisujejo pa trdo življenje ljudi v teh krajih. Prvi zapisi, ki so zbrani v knjigi, so sicer nastali pred letom 1955, ko je Tone Košir začel zapisovati pripovedi starih ljudi, večinoma iz Suhega Dola. V etnološkem razdelku so popisali kmečka opravila ter šege in navade iz tega okolja, tako kot ostale knjige iz zbirke Glasovi pa se tudi omenjena knjiga zaključuje vedro s šaljivimi povedkami.

Za jezikovno podobo zbranih besedil je poskrbela dialektologinja Vera Smole. Vse skupaj so dopolnili s seznamom manj znanih narečnih besed, ki obsega kar 18 strani; skupaj je po oceni Toneta Koširja in Milene Igličar pojasnjenih okoli devetsto narečnih besed. Knjigo bogatijo še slike ilustratork, ki prihajajo iz krajev, v katerih so zbirali pripovedi v knjigi.

V domači pekarni ima delo cela družina

Na kmetiji Lužar v Kladju pečejo kruh in piškote, izdelujejo jušne rezance in testenine, prisegajo pa na domače sestavine in kakovost.

Damjana Peternejl

Z Majdo Hladnik, ki se je s peko začela ukvarjati že leta 2003, se kar težko uskladi za obisk, saj prizna, da imajo v tem času precej dela. "Manj ga že ni," pove v smehu, ko po dopoldanski malici prista vlja še za kavo. Ko se spominja pekovskih začetkov, omeni, da je bilo to še doma na Fužinah, kjer so redno pekli kruh, črnega, polbelega in rženega – iz domače rži. "Če ne bi ohranila tega veselja, verjetno ne bi pekla," je iskrena. Ob vselitvi v novo hišo je v krušni peči najprej začela peči polbeli kruh. Eno peko na teden je kmalu povečala na tri, in ko so postavili novo, večjo peč, je službo leta 2009 po 23 letih dela v 'fabriki' pustila. "Res je več dela in več skrbi, a si bolj sam svoj gospod," prizna podjetnica, ki zdaj zaposluje že sedem ljudi: pridružili so se ji mož Peter, nato sin Gašper z ženo Hano, hči Katja, zdaj sta del ekipe še Janja in Nada. Pomembno se ji zdi, da je na manjši kmetiji doma zaposlena cela družina.

Ročno rezanje "nudeljcev"

Ekipa Pekarne Lužar v prostoru, kjer izdelujejo rezance: Katja, Peter, Majda, Gašper, Hana in Janja

Največ napečejo piškotov

Najprej so prodajali na domu, nato na tržnici in v domačih kotičkih Loške zadruge, zdaj razvažajo od širše Gorenjske do ljubljanskega konca, Nove Gorice. Pečejo različne vrste kruha: polbelega, črnega, pirinega, rženega, kruh s semeni, po naročilu tudi z drožmi, tako kot ocvirkovko in orehovo ali makovo potico. V zadnjem času izdelujejo tudi testenine – školjke, sicer pa stranke veliko povprašujejo po njihovih jušnih rezancih (ročno in strojno rezanih), tudi širokih rezancih, ki jih izdelujejo dvakrat na teden. Prav tako dvakrat pečejo kruh, ves preostali čas je namenjen piškotom: orehovim rogljičkom, orehom z nutelo, maslenim tankim piškotom, medenim piškotom s sezamom, za katere so do nedavnega uporabljali domač med, ki ga je pridelal mož Peter.

Koliko kilogramov kruha, piškotov ter potic spečejo na teden in koliko rezancev naredijo, v Pekarni Lužar težko ocenijo. Dovolj zgovoren pa je podatek, da na teden samo za 'nudeljce' porabijo okrog sedemsto jajc!

Sestavine domače, recepti večkrat preizkušeni

"Nekaj je družinskih, kar smo jih dobili na internetu, smo pa še vse po svoje prilagodili," iskreno odgovori Majda na vprašanje, kako sestavljajo recepte. "Pa treba jih je dlje časa preizkušati, ni takoj vse dobro, res pa večino dela opravimo ročno." Uporabljajo predvsem sestavine okoliških kmetov in pridelovalcev: domače maslo, jajca, sladko smetano, orehe ..., kar se pri okusu zelo pozna. "Zadovoljstvo strank nam je zelo pomembno, zato je kakovost na prvem mestu. Glavno je, da je dovolj vsega, da ne zmanjka. Vsi se zelo trudimo za to, kot ekipa dobro sodelujemo, lahko se zanesemo eden na drugega," je zadovoljna Majda, ki običaj-

Valjanje testa za piškote

no načrtuje delo. Gašper vodi pisarno, Peter skrbi za peko kruha in razvoz, dekleta poprimejo za vsa preostala dela. "Če kdo manjka, se nam kar zelo pozna. Je pa res, da imaš manj dela in je bolj utečeno, če prejšnji večer vse pripraviš in organiziraš," iskreno prizna po enajstih letih izkušenj v podjetništvu.

Po nove ideje na vrt

Ne obotavlja se, ko vprašam po prostem času in hobijih. "Vrt," pove iskreno in prepričljivo. Čeprav je časa zanj malo, si ga vzame, četudi se njen delavnik začne ob pol petih. "To je moj počitek, tam prihaja do novih idej. Do realizacije pa včasih preteče tudi pol leta ali celo leto." Na vprašanje, kdo v družini je najbolj sladkosneden, začuda odgovori, da niso prav sladke narave, da pa imajo vsi radi domač kruh.

Kadar kam odhajajo na obisk, prizna, da prav nič ne gledajo, kaj dajo v darilno vrečko, saj poleg kave 'za kolače' z veseljem podarijo kateregakoli od svojih izdelkov.

Sto let od podpisa pogodbe v Rapallu

Dvanajstega novembra letos bo minilo sto let od podpisa mirovne pogodbe med Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in Kraljevino Italijo.

Jure Ferlan

Ker se je podpis leta 1920 zgodil v letoviškem mestecu Rapallo ob obali Ligurskega morja, nedaleč od Genove, se je pogodbe oprijelo ime Rapalska pogodba. Določila je mejo med državama, s čimer je bila približno tretjina slovenskega narodnega ozemlja dodeljena Italiji, ki je v zameno priznala Kraljevino SHS. Italija je zaradi ozemeljskih teženj do Južne Tirolske in do ozemelj proti vzhodu vstopila v prvo svetovno vojno spomladi leta 1915, potem ko je podpisala tajni sporazum v Londonu. V njem so ji sile Antante ponudile zelena ozemlja v zameno za vstop v vojno na njihovi strani. S tem se je odprla soška fronta. Sporazum je bil tajen le do leta 1917, ko je od njega odstopila naslednica carske Rusije, po oktobrski revoluciji nastala Sovjetska zveza. Njen voditelj Lenin je to pogodbo objavil kot eno izmed sramot zahodne diplomacije. Po porazu in razpadu Avstro-Ogrske v novembru leta 1918 je Italija zasedla celo nekaj več ozemlja, kot je bilo dogovorjeno. Italijanska vojska je med drugim zasegla plovila nekdanje avstro-ogrske vojne mornarice, ki jo je cesar Karel I. zapustil državi SHS. Italijani so zasedli Istro, severno Dalmacijo in nekatere otoke ter Primorsko do Postojne. Želeli so zasesti ozemlje vse do Ljubljane, vendar jim je odločna akcija slovenske strani to preprečila. Na Pariški mirovni konferenci leta 1919 so bili Slovenci in Hrvati formalno zastopani v delegaciji Kraljevine Srbije, saj Kraljevina SHS do podpisa mirovne pogodbe ni bila uradno mednarodno priznana, kar je predstavljalo precejšen problem. Predsednik ZDA Woodrow Wilson, ki je imel pomembno besedo pri odločanju o povojni ureditvi meja, ni v celoti priznaval londonskega sporazuma in celotnih italijanskih apetitov po zahtevanem ozemlju. Dogovor takrat ni bil sklenjen, a je bilo predlagano, da Kraljevina SHS in Italija to uredita dvostransko. Naslednje leto je sledila tridnevna konferenca v Rapallu, kjer so predstavniki Italije nastopili zelo samozavestno in dosegli razmejitveno črto Peč–Mangart–Triglav–Krnice pri Novakih–Špehovše–Hotedršica–Planina pri Postojni–Snežnik–Reka. Na Jadranu

Mejni kamen na nekdanji meji med Kraljevino Italijo in Kraljevino Jugoslavijo v Novi Oselici. Na njem je letnica 1920 v spomin na podpis pogodbe v Rapallu.

so ji poleg Istre pripadli otoki Srakane, Unije, Cres, Lošinj, Lastovo, Palagruža in mesto Zadar. Na meji so postavili številne razmejitvene kamne, tako imenovane konfine, ki so bili oštevilčeni, na njih pa je bila letnica 1920. Delili so se na večje

Rapalska meja je slovensko prebivalstvo, ki je dotlej živelo v državi Avstro-Ogrski, neusmiljeno razdelila na dva dela. Ta razdelitev je močno prizadela tudi kraje v gorenjevaški občini, Gorenja vas pa je postala obmejno naselje. Tu je država SHS, kasneje Kraljevina Jugoslavija, namestila nekatere obmejne urade, ob samo mejo pa stražarje, srbsko imenovane graničarje, Italija pa na svoji strani tudi številne varuhe meje.

glavne in manjše vmesne. Veliko je še ohranjenih.

Italija in kraljevina SHS, kasneje Jugoslavija, sta pozneje sicer podpisovali sporazume o prijateljstvu med državama in medsebojnem sodelovanju, a je bila z njimi dejansko zaščitena le italijanska manjšina na Hrvaškem. Slovenci, ki so ostali pod Italijo, so kmalu občutili raznarodovalni pritisk čedalje močnejšega fašizma in s tem bolj ali manj prisilnega poitalijančevanja. Rapalska meja je slovensko prebivalstvo, ki je dotlej živelo v državi Avstro-Ogrski, neusmiljeno razdelila na dva dela. Ta razdelitev je močno prizadela tudi kraje v gorenjevaški občini, Gorenja vas pa je postala obmejno naselje. Tu je država SHS, kasneje Kraljevina Jugoslavija, namestila nekatere obmejne urade, ob samo mejo pa stražarje, srbsko imenovane graničarje, Italija pa na svoji strani tudi številne varuhe meje. S tem so v te kraje prišli ljudje, ki jih domačini dotlej niso bili vajeni. Vse to je vplivalo tudi na tukajšnje gospodarsko področje.

Dvajset let Društva za razvoj podeželja Resje

Pisalo se je leto 2000, ko so se posamezniki s področja ohranjanja in razvoja podeželja na Loškem združili v Društvo za razvoj podeželja Resje.

Lidija Razložnik

Društvo, ki danes šteje približno sto članov, je prva leta vodila Stanka Homec. Člani so v večini nosilci različnih dopolnilnih dejavnosti. Društvo je v okviru koordinacijske skupine za razvoj podeželja aktivno sodelovalo pri vzpostavitvi skupne blagovne znamke Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov, ki povezuje petdeset ponudnikov s skupno več kot petsto izdelki. Med njimi je tudi 18 kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi iz občine Gorenja vas - Poljane.

Najzaslužnejši člani prejeli priznanja

Letošnje leto je za člane društva praznično. Žal kaj več od praznovanja na občnem zboru v začetku marca zaradi novega koronavirusa ni bilo izvedljivo. "Za vse udeležence zbora smo pripravili posebne zahvale, najzaslužnejšim članom pa podelili priznanja. To so: Stanka Homec, Ljubica Stanonik, Viktor Trdina, Ivica Rant, Kristina Miklavčič, Regina Eniko, Tatjana Bogataj in Izpostava Kmetijske svetovalne službe Škofja Loka." Zaradi trenutne situacije so okrnjene tudi društvene aktivnosti. Poleti so se družili na društvenem pikniku, nedolgo

Trenutno društvo sodeluje v projektu Okusi Škofjeloškega, katerega namen je nadgraditi obstoječo ponudbo gostiln in turističnih kmetij z novimi jedmi in hišnimi specialitetami.

nazaj so organizirali strokovno ekskurzijo na Roglo, predavanje Mateja Demšarja iz Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter ogled Kmetijstva Matiček.

Prepoznavna dedek in babica

"Redno sodelujemo na tržnicah v organizaciji Razvojne agencije Sora in drugih dogodkih. V načrtu imamo še organizacijo predavanja na temo zdravega načina življenja (Zmote in resnice o holesterolu) in predavanje na temo zelišč (Kako pripraviti pripravke v alkoholu). Želimo izpeljati še več delavnic peke in predelave sadja, ki jih izvajajo naši člani," pojasnjuje predse-

Člani društva Resje svoje izdelke ponujajo tudi na lokalnih dogodkih.

FOTO: ALOJZ KREK

dnik društva Alojz Krek, a se zaveda, da bodo našete aktivnosti izvedene šele v prihodnjem letu. Društvo je bilo oziroma je vključeno v različne projekte, na primer Babica pripoveduje o zeliščih, Marejne in Okusi Škofjeloškega. "Projekt, s katerim se ponudniki in člani najraje pohvalimo, je vzpostavitev skupne blagovne znamke Babica Jerca in Dedek Jaka – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov, ki označuje kontrolirano poreklo izdelkov s škofjeloškega območja," ponosno razloži Krek.

Obeta se kulinarčni festival Okusi Škofjeloškega

Blagovna znamka je nastala kot rezultat razvoja dopolnilnih dejavnosti na Škofjeloškem. Cilje razvojnih programov in projektov, ki so sledili razvoju dopolnilnih dejavnosti, so uresničevale različne strokovne in razvojne institucije, občine in društva, med njimi tudi Društvo za razvoj podeželja Resje. V času projekta Marejne je prišlo do preimenovanja blagovne znamke. Po novem so izdelki, ki nastanejo v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, domače in umetnostne obrti ter ekološke pridelave, na voljo pod ime-

nom Dedek in Babica. Trenutno društvo sodeluje v projektu Okusi Škofjeloškega, katerega namen je nadgraditi obstoječo ponudbo gostiln in turističnih kmetij z novimi jedmi in hišnimi specialitetami. Te bodo temeljile na uporabi lokalnih surovin in kulinarčni dediščini tega območja. Rezultat povezovanja gostincev in ponudnikov bo kulinarčni festival Okusi Škofjeloškega, ko bi predvidoma izveden v prihodnjem letu.

Tudi v prihodnje zavezani razvoju in ohranjanju podeželja

Društvo bo tudi v prihodnosti usmerjeno k uresničevanju svojega primarnega cilja – razvoja in ohranjanja podeželja. "Želimo si sodelovanja pri novih projektih, videti še več primerov dobrih praks in jih prenesti v naše okolje, pridelovati in predelovati kakovostno hrano," je še povedal Alojz Krek in poudaril pomembnost dela na razvoju novih ponudnikov kakovostne hrane in izdelkov s podeželja. Prav tako so veseli vsake ideje in pobude članov. Medse vabijo vse mlade prevzemnike kmetij, ki razmišljajo o kateri izmed dopolnilnih dejavnosti na svoji kmetiji.

Znanje že prenaša na svoji hčeri

Andreja Stržinar, doma s Hotavelj, že več kot dvajset let poustvarja slovensko oblačilno dediščino. Sodi med najboljše poznavalce oblačilne dediščine in najnatančnejše izdelovalce kostumov, ki so namenjeni prikazu nekdanjega oblačenja ljudi.

Lidija Razložnik

Sodelovala je pri različnih projektih in odmevnih razstavah, zlasti oblačil iz prve polovice 19. stoletja. Med drugim je oblekla tudi društva in posameznike v naši občini: folklorno, dramsko in otroško skupino TD Žirovski Vrh, dekleta iz kavarne na Visokem in "nesmrtnega" Ivana Tavčarja.

"Šivanje me je pritegnilo že kot majhno deklico. Še danes se spomnim, kako je mama zagnala šivalni stroj in šivala. Enkrat sva ga zagnala skupaj z očetom, ko je ni bilo doma, a nama ni šlo najbolje," se smeje spominja mojstrica izdelave zgodovinskih oblačil. Sestra Jana je za svoje pravlјice izdelovala lutke in kaj hitro za to navdušila tudi njo. "Ko je domov nosila manjše kose blaga, sem šivala oblekice, ko pa je prinesla večje, sem že razmišljala, kaj si bom sešila za obleči." Odločitev, kam po osnovni šoli, je bila na dlani. Za zaključni izpit je izdelala in opisala gledališke obleke, ki so ji odprle vrata v gledališki atelje Operne Ljubljana: "To me je zasvojilo za naslednjih 12 let!" Najprej je pet let znanje nabirala v slikarni, nato v moški krojačnici.

Zahvaljujoč ročnemu delu se je ohranilo staro znanje

"Vse me je zanimalo, vse sem morala videti, poskusiti. Sem že našla način, da sem prišla do novih znanj," prizna Andreja in nadaljuje: "Mi smo bili izučeni za konfekcionarja – zaradi natančnega kroja smo posamezne kose samo sestavili, pri žnidariji pa oblačilo izrišeš in izdelаш po meri posameznika, vključno z ročnim delom in oblikovanjem blaga. Ko sem prišla tja, so me kaj hitro postavili na realna tla – da ne znam še nič!" Poudari, da ji nihče, ne fakulteta ne tečaji ali seminarji, ne bi mogli dati več znanja, kot ga je dobila v gledališkem ateljeju. "Imela sem neizmerno srečo, da sem lahko delala z njimi!" Pridobljeno znanje je s pridom uporabila, ko se je pred dvanajstimi leti podala na samostojno pot. Prvo naročilo za izdelavo kostumov je dobila v času, ko je še bila zaposlena v gledališkem ateljeju.

Vse me je zanimalo, vse sem morala videti, poskusiti. Sem že našla način, da sem prišla do novih znanj," prizna Andreja.

"V tem času sem spoznala kostumografinjo Jasno Vastl, ki me je povabila k sodelovanju: šivanju kostumov za renesančno skupino iz Ljubljane. Leto kasneje sem dobila samostojni projekt, izdelavo prekmurskih kostumov za Kulturno umetniško društvo Ligojna." Od nekdanj jo je privlačila zgodovina: "Vedno sem razmišljala samo o tem, kaj so včasih nosili, kako so sešili." Naročniki kostumov so kulturne institucije, muzeji, turistična in umetniška društva. Pred izdelavo kostumov izdela natančno raziskavo, ki jo predstavi naročniku, da se uskladijo glede svojih želja, kroja, materiala. "Najtežji je začetek, saj ne veš, kateri kroj, material izbrati. Vse kroje je treba preučiti, saj so se v različnih obdobjih različno risali." Material kupuje vsepovsod, v Avstriji, Italiji ... "Najboljši so tisti, stari, še ohranjeni kosi blaga iz prejšnjih tovarn, ki jih več ni ali jih kdo najde med pospravljanjem podstrešja."

Andreja Stržinar FOTO: OSEBNI ARHIV ANDREJE STRŽINAR

Vsak kostum je izziv zase

V izdelavo vsakega kostuma je vložena veliko znanja, dela in truda. Koliko jih sešije na leto, nikoli ni štela. "Ne gre toliko za kvantiteto kot kvaliteto!" Težko izpostavi tistega, ki ji je najbolj ljub, ali tistega, v katerega je vložila veliko dela in truda: "Vsak je izziv, projekt zase. Izdelava vsakega kostuma zahteva določena znanja." Eden izmed zahtevnejših projektov je bila izdelava baročnega kostuma Marije Terezije in Franca Jožefa za Folklorno društvo Šenčur. Letos je v deset ženskih rateških noš oblekla akademsko folklorno skupino Študent iz Maribora. Trenutno šiva srednjeveške kostume za srednjeveško plesno skupino Galiarda iz Celja. Večkrat si tudi sama nadene kostum in se predstavlja na zgodovinskih dogodkih. Pri večjih projektih oblačilne dediščine sodeluje z etnologom Bojanom Knificem, ki jo je na seminarjih veliko naučil. V šivalnici ji pomaga Klavdija Kovač iz Žirovnice. Vse bolj pa sta v poustvarjanje oblačilne dediščine vpeti hčeri. Nanju po korakih prenaša vse svoje pridobljeno znanje z željo, da bi se ohranilo za prihodnje generacije.

Premagali Logično pošast

Sestri Veronika in Marija Klemenčič iz Studorja sta letošnji državni prvakinja Logične pošasti. Gre za tekmovanje v organizaciji Zavoda za popularizacijo matematike Mathema, katerega glavni cilj je razvijanje logičnega razmišljanja.

Lidija Razložnik

Naziv državnih prvakinj je bil za obe, dijakinjo gimnazije Škofja Loka in študentko interdisciplinarnega študija na Fakulteti za elektrotehniko in Fakulteti za računalništvo in informatiko v Ljubljani, veliko presenečenje ter sta nanj izjemno ponosni.

Za 15-letno Veroniko je bilo letošnje tekmovanje osmo po vrsti: "Osvojila sem že nekaj zlatih priznanj. Letos se mi je prvič uspelo uvrstiti na prvo mesto!" Marija se je prvega tekmovanja udeležila v 9. razredu in z uvrstitvijo okrog 10. mesta prav tako osvojila zlato priznanje. Letos se je uvrstila v sam vrh. Izvedba tekmovanja je bila zaradi novega koronavirusa nekaj časa v zraku, nato so ga predstavili na mesec junij. Vse priprave so posledično potekale doma. V šoli ni bilo organiziranih posebnih priprav. Ob uvrstitvi na državno tekmovanje so mentorji posredovali stare tekmovalne pole s primeri nalog in z rešitvami. Če je kdo potreboval dodatno razlago ali drugo pomoč, so bili na voljo.

Matematika in logično razmišljanje

"Adrenalinsko je bilo ugibati: tekmovanje bo ali ne bo. Šolsko tekmovanje je bilo konec maja, ko je za dijake nižjih letnikov pouk potekal na daljavo. Vse se je toliko zamaknilo, da sta bila na koncu na isti

Za 15-letno Veroniko je bilo letošnje tekmovanje osmo po vrsti: "Osvojila sem že nekaj zlatih priznanj. Letos se mi je prvič uspelo uvrstiti na prvo mesto!" Marija se je prvega tekmovanja udeležila v 9. razredu in z uvrstitvijo okrog 10. mesta prav tako osvojila zlato priznanje. Letos se je uvrstila v sam vrh.

dan državno tekmovanje iz logike in matematika iz fizike. Moji možgani so bili že do dobra ogreti," smeje pripoveduje Marija. Rdeča nit tekmovanja, ki poteka pisno, je logika in logično razmišljanje. "Povezano

Sestri Marija (desno) in Veronika (levo) Klemenčič sta aktivni in uspešni na različnih področjih. FOTO: OSEBNI ARHIV SESTER KLEMENČIČ

je z matematiko, a so del tekmovanja tudi tipi nalog, ki jih pri pouku nismo reševali. Srednješolci smo imeli precej nalog z izjavno logiko in računanjem verjetnosti," pojasni Marija, Veronika pa poudari, da se je bilo treba za nekatere naloge pač naučiti določenih pravil. "Ko sem začela priprave na tekmovanje in reševanje starih pol, sem ugotovila, da so popolnoma drugi tipi nalog kot v osnovni šoli. Poleg izjavne logike je bilo veliko različnih nalog z računanjem verjetnosti, pri čemer razlikujejo različne tipe verjetnosti, tako da je npr. za isti lik v eni nalogi verjetnost tega, da je trikotnik ena polovica, v drugi pa le ena tretjina. Sprva je videti malo čudno, a gre za različna pravila. Potrebno je biti zbran in natančen," poudarja Marija in doda, da je zelo dober občutek osvojiti prvo mesto in s tem naziv državne prvakinja iz tekmovanja, ki sicer ni obvezno. Od vseh priznanj ima prav to največjo težo.

Uspešni na številnih področjih

Zlatega priznanja je bila vesela tudi Veronika: "Veliko mi pomeni, saj je

priznanje dokaz, da se s trdom in z malo sreče da vse doseči. V vsako tekmovanje je vložena veliko truda, a mi zelo veliko pomeni priznanje Diamantni

Poleg šole in tekmovanj sestri Klemenčič znata poskrbeti, da jima ni dolgčas: ukvarjata se z glasbo, bereta in sodelujeta pri različnih predstavah.

kenguru, ki je plod uspešnega dela vseh devetih osnovnošolskih let." Veronika se je v šolskem letu 2019/2020 razveselila še srebrnega iz zgodovine in slovenščine in zlatega priznanja iz razvedrilne matematike ter priznanja diamantni kenguru. Marija pa je v svojo zbirko priznanj dodala še zlato iz razvedrilne matematike, sladkorne bolezni in statistike ter srebrni iz slovenščine in računalništva. Poleg šole in tekmovanj sestri Klemenčič znata poskrbeti, da jima ni dolgčas: ukvarjata se z glasbo, bereta in sodelujeta pri različnih predstavah.

Zeliščna sol

Na vrtu imamo toliko zelišč in žalostno bi bilo, da jih dobi slana ali pokrije sneg. Ugotavljate, kam bi jih lahko še dali?

Jana Rojc

Pripravljena je že domača slana zelenjava, ki jo uporabljamo za izboljšanje testenin, golaža, zrezkov, rižote, omak ... V zamrzovalniku je po paketih skrbno zložena zelenjava za juho, kamor spadajo pastinak, zelena, paradižnik, belo in rdeče korenje, por, čebula, luštrek, peteršilj ter paprika.

Kaj pa zeliščna sol? Tudi vanjo lahko damo veliko zelenega z vrta: peteršilj, drobnjak, majaron, timijan, rožmarin, koromač, meto, origano, žajbelj, baziliko, pastinak.

Priprava zeliščne soli

Liste svežih zelišč osmukamo s stebel in jih razporedimo po papirju za peko ter damo v pečico na petdeset stopinj Celzija za eno uro, lahko sušimo v sušilniku ali pa na zraku v senci. V sekljalnik damo malo piranske soli in zelišča. Meljemo tako dolgo, da so zelišča zelo drobno zmleta. Na koncu dodamo še preostanek soli. Če uporabljamo sveža zelišča, je sol lepša, svetlo zelena. Ko zelišča posušimo pa zeliščna sol dobi sivkasto rjavo barvo. Okus soli je odvisen od količine posameznega zelišča. Nekaterim je najbolj všeč rožmarinov okus, drugim bazilikin, za ribe potrebujemo žajbljevega. Lahko dodamo veliko zelišč, lahko le eno ali dve. Poi-grajmo se in kombinirajmo. Za dodajanje bazilike moramo pohiteti, saj prve hladne noči bazilikine liste obarvajo črno in zatem hitro odpadejo. Zeliščno sol shranimo v majhne kozarčke, zapremo s pokrovčki, ki jih okrasimo s krpico ali papirnatim prtičkom. Zaveže-mo z rafijo in na listek napišemo kakšno lepo misel ali recept.

Pastinak

To je zelo stara, že skoraj pozabljena vrsta zelenjave, a zadnja leta postaja vedno bolj priljubljen v kulinariki. Preden je na naše področje prišel krompir, je bil pastinak poleg repe in zelja glavna jed. Vsebuje malo kalorij, a veliko vlaknin, vitaminov, rudnin. Ne-katere gospodinje so ga dandanašnji poruvali, ker so ga zasejale skupaj s peteršiljem ali korenjem in niso vedele, kako dragocena zelenjava jim je zrasla na vrtu. Semena so podobna. Težko ga je vzgojiti, potrebuje veliko vode in dolgo časa, da vzklije. Oktobra ga pobiramo, lahko pa ga pustimo kar na vrtu. Zeleni del mraz uniči, koren v zemlji pa je celo še boljšega okusa, ko nekoliko pomrzne. Je zelenjava, ki dočaka pozno pomlad. Lahko na vrtu ali pa v velikih posodah, kamor ga položimo navpično in vmes nasujemo sipo. Ta mora biti malce vlažna, a ne preveč, da nam ne zgine. Pastinaka ne dajemo le v jušno zelenjavo, temveč iz njega pripravimo pire, zelenjavne juhe, uporabimo ga za prilogo, ga naribamo in pripravimo kakor solato, kolobarje za prigrizek na-devamo s sirom, oreščki, ananasom, nekateri pa iz njega pripravi-jo celo vino. Sok iz pastinaka ima premočan okus, zato ga lahko pripravimo v kombinaciji z drugo zelenjavo ali sadjem. Sejemo ga z redkvico, saj to že pobiramo, ko prve rastline pastinaka iščejo svetlobo in hrano. Pastinak so uživali za čiščenje sečnih poti, raz-tapljanje ledvičnih in žolčnih kamnov in izboljšanje prebave. Ima razkuževalni vpliv na črevesje, a le kadar uživamo surovega. Kupimo semena že letos, da nanj v prihodnji sezoni ne pozabi-mo. Je zelo uporabna in nezahtevna rastlina. Nanj ne pridejo uši, plesen, ne marajo ga polži ...

Zelišča za sol

Pastinak

Her nec

VLEČNE KLJUKE

Kvalitetna in hitra montaža

www.her nec.si
info@her nec.si
Tel: 01 362 10 11

Her nec, d. o. o.
Spodnje Pirniče 52c
1211 Ljubljana Šmartno

BRINK

Your perfect fit
47195.00

Zaradi trenutnih razmer v zvezi z epidemijo covida-19 se glede izvedbe posameznih prireditev obrnite na organizatorja.

Do 31. oktobra

KUD Trata razstavlja pod vodstvom mentorice Bojane Mihalič na šolskem hodniku v OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas. Razstavljajo člani KUD Trata Gorenja vas in učenci OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, v objektiv so ujeti različni dogodki in živali.

31. oktober ob 9. uri

Po Valentinovi poti

Pohod se začne pri spodnji postaji šestsedežnice na Starem vrhu, organizira ga TD Stari vrh. Več informacij dobite pri Janezu Šturmu na tel. št. 040 190 701 ali e-pošti td.starivrh@gmail.com.

7. november ob 10. uri

Redno mesečno vodenje po utrdbi na Golem vrhu.

Več informacij dobite na Zavodu Poljanska dolina na tel. št. 031 720 573, e-pošti zavod@poljanskadolina.com ali spletni strani www.poljanskadolina.com. Cena na osebo je 5 EUR. Potrebne so predhodne prijave. Zaželeno so čelne svetilke ter primerna obleka in obutev.

7. november

Odprtje zavetišča na Jelencih in začetek 10. sezone Prijatelj Jelenc.

Zavetišče bo odprto vsak konec tedna ter ob praznikih (OSNP) do 2. maja. Več informacij na www.pdgorenjexas.com.

14. november ob 10. uri

Redno mesečno vodenje po Dvorcu Visoko.

Pridite na ogled štirih stalnih zbirk, kjer vas bomo popeljali v čas Kalanovih in Ivana Tavčarja. Po ogledu se lahko posladkate v Kavarni Visoko. Več informacij dobite na Zavodu Poljanska dolina na tel. št. 031 720 573, e-pošti: zavod@poljanskadolina.com ali spletni strani www.poljanskadolina.com.

14. november

34. popotovanje po Levstikovi poti.

Lahka in nezahtevna pot. Skupni čas hoje 5 ur. Informacije in prijave: Zorka Jereb, tel. 040 270 314, ali na www.pdgorenjexas.com.

22. november

20. pohod po Vertovčevih poteh

Lahka in nezahtevna pot, skupni čas hoje 5 ur. Informacije in prijave: Zorka Jereb, tel. 040 270 314, ali na www.pdgorenjexas.com.

November

Območna likovna razstava 2020

Kraj: Šubičeva hiša, organizira JSKD. Razstava bo na ogled od 15. oktobra do predvidoma konca novembra po predhodni najavi. Informacije: Aldo Komar – 04/620 82 21.

Fotografiji meseca

Še ena poletna: Barbara Alič je poslala fotografijo Jošta na Poreznu.

In ena jesenska: Mateja Tušek iz Poljan je poslala fotografijo svojih štirih otrok – na drevesu Martin, spodaj ob drevesu Alenka, na tleh pa sedita levo Maja in zraven nje Anja.

V ponudbi:

- rezano cvetje, trajnice, mačehe, rese, sveče, zemlja in pesek za grobove ...
- zasaditev korit, urejanje grobov, sprejemamo naročila aranžmajev za 1. november ...

Naročila sprejemamo v Cvetličarni Rožca, Cerkno ali po telefonu

M : 031 643 821. Po dogovoru dostavimo tudi na dom.

e-pošta: cvetlicarna.rozca@gmail.com Cvetličarna Rožca Cerkno
Mihaela Pintar s. p., Platiševa ulica 1, 5282 Cerkno

Pestra ponudba rastlin za jesenske zasaditve

Cvetličarske storitve v Gorenji vasi

Redne dobave grmovnic in dreves v oktobru

Načrtovanje, vzdrževanje in urejanje vrtov

STANONIK MAJDA S.P., ZAKOBILJEK 015, POLJANE NAD SKOFIJO LOKO

Slovenci smo veliki porabniki plastičnih sveč

Navada prižiganja sveč na grobovih, predvsem ob prvem novembru, državnem prazniku dnevu spomina na mrtve, ki je v verskem oziru praznik vseh svetnikov, ima že dolgo zgodovino in je močno ukoreninjena tradicija.

Jure Ferlan

Dokler so ljudje prižigali sveče iz samega voska, brez plastične zaščite, prižiganje sveč ni bilo okoljsko sporno. Sveča je pogorela v celoti, nikjer ni bilo nobenih odpadkov, medtem ko v današnji potrošniški kulturi nastajajo velike količine odpadnih nagrobnih sveč. Tako so tudi pokopališča posredno postala velika obremenitev za okolje. Slovenci smo eni največjih porabnikov nagrobnih sveč v Evropi. Vsak Slovenec odnese na grobove v povprečju več kot 12,5 nagrobne sveče na leto, od tega ob 1. novembru okoli šest. Uredba o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami določa, da odpadne nagrobne sveče niso nevarni odpadki, vendar njihovo odstranjevanje lahko povzroča škodljive vplive na okolje. Odpadne nagrobne sveče niso primerne za odlaganje na odlagališčih komunalnih odpadkov, saj se zaradi razkrajanja plastike iz polivinil klorida (PVC) sprošča v okolje z izcednimi vodami tudi klor, ki nastaja tudi pri sežigu PVC. Zato je odpadne nagrobne sveče treba oddajati ločeno, v posebej za ta namen postavljene zabojnike ob pokopališčih, na katerih je vidna oznaka z napisom "samo za odpadne nagrobne sveče".

Tudi v gorenjevaški občini veliko odpadnih sveč

V Zbirnem centru Todraž se je od februarja letos s sedmih pokopališč v občini nabralo približno 35 kubičnih metrov odpadnih sveč oziroma njihovih ohišij, ki so sestavljena v glavnem iz plastičnih mas in kovinskih ali plastičnih pokrovov. Največ se jih nabere v dneh po prvem novembru, ko jih komunalni delavci tedensko odvažajo s pokopališč. Sveče iz Todraža odvažajo v podjetje Plastkom na Jesenice, kjer jih sortirajo in predelujejo. Med plastiko, ki sestavlja sveče, prevladuje polivinilkloridna, ki je še posebej nevarna za zdravje, saj poleg klora izloča tudi dve strupeni kemikaliji: DEHP in BPA, ki motita delovanje endokrinov in hormonov v človeškem telesu. Še posebej se, skupaj z drugimi nevarnimi snovmi, izločata ob segrevanju in gorenju. Na to opozarja tudi neprijeten grenak vonj, ki se širi po pokopališčih ob gorenju večje količine sveč. Sveče na baterijo so tudi zelo okoljsko sporne, saj se hitro kvarijo in redno proizvajajo nevarne odpadke – baterije in vezje.

Odločajmo se za okolju prijazne alternative

Zato se velja ob letošnjih in prihodnjih prvonovembrskih praznikih in drugih obiskih grobov odločiti za okolju prijazne alternative, poziva tudi Kristina Knific, ki na gorenjevaški občini skrbi za področje varstva okolja, odpadke in gospodarske javne službe. Mednje spadajo spominski kamenčki, sveče v stekleni ali papirnati embalaži, lesene svečke, napis na leseni deščici ali pa izbira naravnega cvetja namesto sveč.

Gora odpadnih sveč v zbirnem centru v Todražu

Odločimo se lahko tudi za nesporno najbolj okolju prijazne, a malo manj praktične nezaščitene sveče iz čebelnjega voska, saj so popolnoma biorazgradljive, iz naravnih materialov, brez dodanih dišav ali barv in po možnosti lokalno izdelane, kar prispeva k manj ali nič emisijam pri transportu, z nakupom pa podpremo slovenske čebelarje. Dnevi okrog prvega novembra so namenjeni obujanju spominov na umrle sorodnike, prijatelje, znance, za premislek o preteklosti in hkrati za pogled v prihodnost. Ob tem velja pomisliti na to, kakšen svet bomo zapustili svojim zanamcem, tistim, ki bodo nekoč stali ob našem grobu. Ali bo poln strupenih odpadkov, ali pa, zaradi odgovornega ravnanja in odločitve za okolju naklonjenosti obliki spominjanja, brez plastike in drugih problematičnih snovi, lepši, zdravju in življenju prijaznejši.

JASLICE
čudovito znamenje Božje ljubezni

Muzej jaslic Brezje bogati zbirka preko 450 jaslic iz 67 držav celega sveta, ki je edinstvena ne samo na območju Slovenije, ampak tudi širše.

Katalog obsega 302 strani, v njem je z barvnimi fotografijami in teksti predstavljenih 100 jaslic, ob tem je opisana zgodovina nastanka jaslic ter značilnosti različnih območij.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

14⁵⁰ EUR
+ Poštnina

Gorenjski Glas

26
let tradicije

26
let tradicije

POGREBNE STORITVE

hipnos d.o.o.

051/ 620-699

**Ob izgubi Vaših najdražjih
Vam priskočimo na pomoč
in Vam v celoti opravimo
kompletno pogrebno
storitev.**

POGREBNE STORITVE, HIPNOS d.o.o., Žlebe 98,
1215 Medvode, P.E. Barletova cesta Preska - Medvode
telefon: 01/ 361 35 89, www.hipnos.si

www.hipnos.si
24-urna dežurna št.: 051 620 699
hipnos@hipnos.si

**REJA
OVC IN KOZ**

Marjeta Ženko

ZALOŽBA KMEČKI GLAS

136 strani, mere: 17 x 23, 5 cm, brošura

V priročniku je strnjeno in praktično opisana reja ovc in koz pri nas. Poglavlja v knjigi: zakaj reja drobnice, osnovne fiziološke značilnosti ovc in koz, obnašanje ovc in koz, izbira pasme ovc, nakup in obnova plemenske črede, ureditev pašnika, pridelava krme, posebnosti v prehrani drobnice, prehrana mesnih in mlečnih ovc in koz, opravila pri ovcah in kozah, ...

14
EUR

* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Privarčuj
z izbiro
pravega
ponudnika.

Prodaja
in dostava:

💧 EKSTRA LAHKO
KURILNO OLJE

💧 PLINSKO OLJE

080 23 88

www.petroplus.si
info@petroplus.si

Avtohiša

MPI PELJHAN IDRIJA

SERVIS - PRODAJA

● www.mpi.si ☎ +386 (0)5 / 37 43 200 📠 +386 (0)41 / 444 447

MPI D.O.O., VOJKOVA ULICA 14, IDRIJA

Dacia Duster ECO-G

Na plinski pogon

že za
89€
na mesec

z EKO SKLAD kreditom*

+ paket zimskih pnevmatik

Dacia. Zanesljiv partner GRZS.

*EKO SKLAD na svoji spletni strani <https://www.ekosklad.si/prebivalstvo/pridobite-spodbudo/seznam-spodbud/osebna-vozila-na-plin/osebna-vozila-na-plin-kredit> po vnosu v rubriko Hitri informativni izračun kredita nudi naslednje kreditne pogoje za nakup vozila: informativna mesečna anuiteta za model Duster Essential 1.0 TCe 100 ECO-G v skupni vrednosti 13.740 € z DDV, s pologom v višini 3.750 € in financirano vrednostjo 9.990 € za obdobje 120 mesecev, znaša ob najemu kredita prek Eko sklada 88,82 €. Obrestna mera za najem kredita znaša 1,30 % letno. Vse informacije so zgolj informativne in temeljijo na informativnem in izračunu kredita na spletni strani EKO SKLADA. Več o kreditih EKO SKLADA za osebna vozila na plin, si lahko preberete na uradni spletni strani <https://www.ekosklad.si/prebivalstvo/pridobite-spodbudo/seznam-spodbud/osebna-vozila-na-plin/osebna-vozila-na-plin-kredit>. Renault Nissan Slovenija ne odgovarja za informacije objavljene na spletnih straneh EKO SKLADA kot tudi ne za točnost in zanesljivost in celovitost teh informacij in informativnega izračuna kredita, ki je na voljo na spletnih straneh EKO SKLADA. Poraba pri mešanem ciklu: 5,221–7,640 l/100 km. Emisije CO₂: 137–173 g/km. Emisijska stopnja: EURO6Dt. Emisija NO_x: 0,0161–0,0366 g/km. Emisija trdnih delcev: 0,00018–0,00222 g/km. Število delcev (x10¹¹): 0,01–0,27. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5}, ter dušikovih oksidov. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

Dacia priporoča

dacia.si

Vaš trgovec v KRANJU AH REAL, d.o.o. **PE REMONT Kranj**, Ljubljanska c. 22,
Andrej 041 308 956, Boštjan 041 740 878, Damir 041 789 758.
Delovni čas: pon–pet: 8.00–18.00, sobota: 9.00–12.00.

REMONT

AVTOHIŠA REAL, D.O.O., VODOVODNA CESTA 93, LJUBLJANA

HAIBIKE

Električna Kolesa

NAJBOLJŠ I MED PRVIMI

**akcija
JESEN 2020****NOVO 2021**

HAIBIKE SDURO FULLNINE 2.0
Polno vzmeteno 29"
Yamaha PW-ST 70Nm
Yamaha 500Wh

Cena: 2.999 € **akcija 2.400 €**

HAIBIKE ALLMTN 7
Polno vzmeteno 29"/27"
Yamaha PW-X2 80Nm
Yamaha 600Wh

Cena: 6.199 €

HAIBIKE SDURO HARDNINE 1.5
Yamaha PW-SE 70Nm
Yamaha 400Wh

Cena: 2.299 € **akcija 1.750 €**

HAIBIKE HARDNINE 7
Yamaha PW-ST 70Nm
InTube 630Wh

Cena: 2.999 €

WINORA Tria N7f
BOSCH Active Plus 50Nm
BOSCH 400Wh

Cena: 2.399 € **akcija 1.899 €**

HAIBIKE TREKKING 6 LOWSTEP
Yamaha PW-SE 70Nm
Yamaha 500Wh

Cena: 2.799 €**ODLIČNA ZALOGA****e - koles****www.a2u.si T 04 29 27 200**